

Henrik Christoffersen &
Karsten Bo Larsen

Regional omfordeling i Danmark 2007-2014

CEPOS arbejdspapir nr. 34

CEPOS' publikationer er gratis tilgængelige for alle online på www.cepos.dk, men kan også bestilles i trykt form gennem CEPOS forlaget:

CEPOS forlaget
Landgreven 3, 3. sal, 1301 København K
Telefon: 33 45 60 30 eller fax: 33 45 60 45
E-mail: info@cepos.dk

© Copyright: 2014 CEPOS, Henrik Christoffersen & Karsten Bo Larsen

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til CEPOS.

1. udgave, 1. oplag

© Omslagslayout: CEPOS
Tryk: CEPOS Forlaget
Forlag: CEPOS Forlaget
Oplag: 200
ISBN nr.: 978-87-92581-47-1

Januar 2016

Regional omfordeling i Danmark i 2007 – 2014

Henrik Christoffersen

Karsten Bo Larsen

Cepos arbejdspapir nr. 34

Forord

I 2011 udgav CEPOS en analyse af den samlede regionale omfordeling mellem borgerne i landets forskellige kommuner, sådan som den foregik i 2008. Siden da er der indtruffet væsentlige ændringer i de vilkår, som betinger den regionale omfordeling. Derfor er undersøgelsen fra 2011 nu fornyet og ført frem til 2014. Ydermere rummer denne nye analyse en nærmere undersøgelse af de forandringer, som er foregået i perioden.

Den økonomiske fordeling mellem landets forskellige egne har i de seneste år påkaldt sig en betydelig interesse i den politiske og folkelige debat, og der er gennemført en række politiske tiltag med henblik på at påvirke den regionale udvikling. Diskussionerne om de regionale forskelle og vedtagelsen i Folketinget af regionalpolitiske tiltag er imidlertid foregået uden, at der har foreligget en samlet aktuel oversigt over de offentlige pengestrømme mellem de forskellige dele af landet og dermed over den samlede regionale omfordeling mellem borgerne bosat geografisk forskelligt. Det er uheldigt og kan have været en medvirkende årsag til en usikker bedømmelse af behovet for regionale omfordelingsprogrammer og til, at nye regionalpolitiske tiltag kun i begrænset omfang har forholdt sig til de typer af mellemkommunale betalingsstrømme, som er mest betydende.

Analyserne er foretaget ved hjælp af grunddata fra Danmarks Statistik, som er bearbejdet og organiseret i en databank i Center for Regional- og Turismeforskning. Jeg takker professor Bjarne Madsen for samarbejdet. Det afsluttende analysearbejde er foregået i CEPOS, som også bærer det fulde ansvar for arbejdets udførelse. Her har stud.polit. Waldemar Schoustrup Schuppli fungeret som forskningsassistent.

*Henrik Christoffersen,
Forskningschef i CEPOS*

Indhold

1 Sammenfatning	6
2 Den regionale omfordelings kanaler	9
3 Pengestrømmene mellem kommunerne	14
4 Udviklingen i den regionale omfordeling siden 2000	22
5 Diskussion: Den regionale udvikling og regionalpolitikken	33
6 Referencer	36
7 Bilagstabel 1. De enkelte kommuners betalingsstrømme per indbygger i 2014.	37
8 Bilagstabel 2. Ændringer i de enkelte kommuners betalingsstrømme per indbygger fra 2007 til 2014.	40

Sammenfatning

Den oprindelige forestilling om kommunestyre tilsiger, at kommuner er lokale selvstændige enheder, som løser egne fælles opgaver og selv finder finansieringen hertil. Den forestilling er imidlertid brudt i velfærdsstaten, hvor omfordeling og lighedshensyn er kommet til at spille en afgørende rolle. Hermed er den lokale fælles økonomi ikke længere rent lokal, og der foregår betydelige offentlige betalingsstrømme over kommunegrænserne som udtryk for omfordelingen:

- Moms og vareskatter
- Skatter til staten
- Tilskud og udligning
- Indkomstoverførsler

Der foregår også offentlige betalinger på tværet af kommunegrænser, som ikke er direkte bestemt ud fra et omfordelingshensyn men har karakter af køb af ydelser. Kommuner betaler for køb af ydelser hos andre kommuner, og staten betaler for drift af egne institutioner lokaliseret i landets forskellige kommuner, men med opgaven at producere ydelser ligeligt til gode for alle landets borgere. Ligeledes betaler staten for drift af regionerne og dermed primært for driften af landets offentlige sygehuse, som skal sikre alle landets borgere et ensartet sygehustilbud. Hvor de omfordelende mellemkommunale betalinger direkte påvirker det økonomiske rådighedsbeløb per borger og serviceniveauet i kommunerne og dermed fordelingen af velfærd mellem borgerne i de forskellige kommuner, så er dette ikke tilfældet med de offentlige betalinger, som vedrører køb af ydelser herunder drift af statslige institutioner. Disse betalinger kan i et vist omfang påvirke den regionale lokalisering af arbejdspladser, men såfremt placering af statslige arbejdspladser indebærer tilflytning af nye borgere til en kommune, så påvirkes såvel kommunens indtægts- som udgiftsside, hvorved det samlede velfærdsresultat for de enkelte borgere i kommunen i hovedsagen vil

forblive uændret. Den seneste danske forskning på feltet peger ydermere i retning af, at statslige arbejdspladser ikke vil drive stærkere vækst i den private sektor. Medfører statslige arbejdspladser blot øget pendling over kommunegrænser, bliver de velfærdsmæssige effekter i hovedsagen begrænset til det velfærdstab, som fremkommer i kraft af øgede pendlingsomkostninger.

Analysen har to helt centrale resultater. For det første bidrager kommuner med forskellig placering i det regionale mønster vidt forskelligt til finansiering af det fælles offentlige Danmark i form af den statslige virksomhed. Kommunerne med mest udpræget udkantbeliggenhed bidrager endda overhovedet ikke men trækker tværtimod netto på staten, også til finansiering af den rent lokale aktivitet. Modsat bidrager de stærkeste kommuner i 2014 med omkring 120.000 kroner per indbygger til finansieringen af staten.

Det andet helt centrale resultat fremkommer i analysen af udviklingen i den regionale omfordeling i løbet af årene fra 2007 til 2014. Det påvises, at der i løbet af disse år er foregået en markant udjævning af de regionale forskelle i velstandsniveau og velfærdsniveau. Der har udviklet sig tydeligt mindre forskelle i borgernes bruttoindkomster mellem kommunerne således, at også forskellene i borgernes skattebetalinger til staten er blevet mindre fra kommune til kommune, virksomhederne i de forskellige kommuner er kommet til at bidrage mere ligeligt med moms og afgiftsbetalinger til finansiering af staten som udtryk for en højere grad af lighed i værdiskabelse i virksomhederne i de forskellige dele af landet, og borgernes træk på overførselsydelse fra staten er blevet mere ensartede kommunerne imellem, fordi forskellene imellem kommunerne, hvad angår borgernes behov for offentlig understøttelse, er blevet mindre. Samtidig er den historiske sammenhæng mellem borgernes indkomstniveau og kommunens serviceniveau blevet opløst, så serviceniveauet ikke længere har nogen forbindelse med borgernes eget indkomstniveau.

På trods af denne nivellering af velstand og velfærd er der også i perioden foregået forskydninger i fordelingen af tilskud og udligningsbetalinger til kommunerne, så

traditionelt store modtagere af udligningsbetalinger er blevet tilgodeset yderligere. Det gælder Lolland, Guldborgsund, Bornholm og Langeland, Syd- og Vestsjælland, Fyn, Sydlige Jylland, Djursland og Nordvestjylland.

Selv om de regionale forskelle i velstand og velfærd er blevet klart mindre, så dækker denne velfærds-mæssige konvergens over, at nogle grundlæggende regionale strukturforskelle er blevet uddybet. I 2007 boede 29,4 procent af befolkningen i de 36 kommuner, som havde et indkomstniveau over landsgennemsnittet, og denne andel var i 2014 steget til 30,7 procent. Kommunerne uden for de største centerområder er altså nok halet ind, hvad angår velstand og velfærd, men de har ikke kunnet holde fast befolkningsmæssigt. Forskydningerne i bosætningsmønsteret hænger tæt sammen med fordelingen af uddannelser i befolkningen. De i forvejen betydelige regionale forskelle i uddannelsesniveau er blevet tydeligt uddybede mellem 2007 og 2014. I enkelte kommuner er andelen af 25 – 64-årige, som har erhvervet en videregående uddannelse, endda faldet fra 2007 til 2014.

Den regionale omfordelings kanaler

Det indgår som en central del af rationalet for den danske velfærdsstat at bedrive omfordeling i stor skala. Det afspejles også i den økonomiske teori om politiske og bureaukratiske beslutninger om ressourceanvendelse, hvor det er en gængs tilgang at opfatte de moderne velfærdsstater slet og ret som systemer for omfordeling, jfr. eksempelvis Alesina, Glaeser og Sacerdote (2001). Borgerne og virksomhederne oplever omfordelingen derved, at de betaler skatter og afgifter m.v., uden at betalingerne direkte modsvarer af en bestemt levering eller ydelser, og ved at de modtager ydelser uden at skulle svare en betaling, som modsvarer omkostningerne ved at fremstille disse ydelser. Skatter og afgifter opkræves såvel af staten som af kommunerne. Ydelserne leveres ligeledes såvel af staten som af kommunerne, men de enkelte kommuner er ikke bundet til en balance mellem de betalinger i form af skatter og afgifter, som leveres af de lokale borgere og virksomheder til det offentlige, og på den anden side de træk på offentlige serviceudgifter og overførselsbetalinger, som foretages af de lokale borgere og virksomheder. De enkelte kommuners afvigelse fra balance udlignes i princippet af staten via regional omfordeling. Staten kan dog i de enkelte år holde overskud eller underskud og derved fravige fra på kort sigt at udligne de kommunale forskelle i nettopositioner.

Omfordeling mellem landets kommuner foregår såvel direkte mellem kommunerne som via omfordeling på person- og virksomhedsniveau:

Direkte omfordeling mellem kommunerne foregår gennem det kommunale tilskuds- og udligningssystem. Sigtet med denne omfordeling er at muliggøre, at kommuner med forskelligt beskatningsgrundlag og med forskellige udgiftsbehov i hovedsagen har de samme økonomiske muligheder for at tilbyde velfærdsservice til deres borgere, givet at de holder samme lokale skattetryk. Systemet og dets rationale findes beskrevet i Mau Pedersen (2007).

Indirekte omfordeling mellem kommunerne foregår gennem statslig opkrævning af skatter og afgifter m.v. blandt kommunens indbyggere og virksomheder, og ved

statens overførsel af overførselsydelse til kommunens borgere og virksomheder. De forskellige kanaler for regional omfordeling er delvist sammenhængende. Omfordelingen på person- og virksomhedsniveau har således afgørende betydning for den direkte omfordeling mellem kommunerne, fordi omfordelingen på person- og virksomhedsniveau er med til at fastlægge kommunernes beskatningsgrundlag og derved deres evne til selv at opkræve kommunale skatter til dækning af udgiftsbehovet.

Fælles for alle former for omfordeling mellem kommunerne er, at der er tale om, hvad man kan betegne som ensidige mellemkommunale betalinger. Skatter, afgifter, overførselsydelser og kommunale udligningsbetalinger overføres over kommunegrænserne uden at disse pengestrømme direkte er betalinger for levering af bestemte specificerede ydelser.

Det er under alle omstændigheder staten, som fastlægger præmisserne for de ensidige betalingsstrømme mellem kommunerne. I den opgørelse af disse betalingsstrømme over kommunegrænserne, som bliver foretaget nedenfor, beskrives derfor de enkelte kommuners nettopositioner i forhold til staten for hver af de fungerende betalingstyper.

I figur 1 er vist, hvilke hovedtyper af mellemkommunale overførselsbetalinger, som findes.

Figur 1: Hovedtyperne af ensidige betalingsstrømme over kommunegrænserne

(1): Moms og vareskatter pr. indbygger:

Opgøres som summen af moms og andre vareskatter fra den pågældende kommune i det givne år divideret med kommunens indbyggertal pr. 1.1 i det givne år.

(2): Skatter til staten pr. indbygger:

Opgøres som den samlede skattebetaling fra den pågældende kommune i det givne år divideret med kommunens indbyggertal pr. 1.1 i det givne år. De samlede skatter kan dekomponeres til følgende kategorier: 1) topskatter, 2) mellemskatter, 3) bundskatter, 4) kirkeskatter, 5) ejendomsværdiskatter, 6) virksomhedsskatter, 7) andre indkomstskatter og 8) arbejdsmarkedsbidrag.

(3): Indtægter fra tilskud og udligning pr. indbygger:

Opgøres som nettoindtægter i tilskuds- og udligningsordningerne i den pågældende kommune i det givne år divideret med kommunens indbyggertal pr. 1.1 i det givne år. Et negativt tal betyder, at kommunen er nettobidragssynder til ordningen, mens et positivt tal betyder, at kommunen modtager penge i ordningen.

(4): Indkomstoverførsler pr. indbygger:

Opgøres som summen af de samlede indkomstoverførsler til pågældende kommune i det givne år divideret med kommunens indbyggertal pr. 1.1 i det givne år. Indkomstoverførslerne kan dekomponeres til følgende kategorier: 1) understøttelse, 2) uddannelsesstøtte, 3) efterløn, 4) kontanthjælp, 5) tjenestemandspension, 6) alderspension, 7) førtidspension, 8) delpension og 9) boligforsikring og ydelse.

Beregningsmetode til nettobetaling til staten pr. indbygger:

$$\text{Nettobetaling til staten} = (1) + (2) - (3) - (4)$$

Det regionale niveau i Danmark er ikke direkte inddraget i analysen. Ræsonnementet her er, at den regionale virksomhed, som altovervejende består af driften af sygehusene, kan opfattes som aktivitet i forlængelse af den statslige aktivitet. Sygehusene finansieres altovervejende af en statslig skat, og det kan antages, at der holdes et ensartet serviceniveau overalt i landet.

Sådan som den mellemkommunale omfordeling her opgøres, er det i sidste ende (borgerne og virksomhederne i) de enkelte kommuners samlede nettobidrag til dækning af statens finansieringsbehov, som bliver beregnet.

Der er ganske store regionale variationer i dette nettobidrag. I den kommune, hvor borgere og virksomheder bidrager mindst til at finansiere det danske samfunds fælles aktiviteter, gives overhovedet ikke noget samlet bidrag, men hver borger i kommunen trækker i 2014 netto 6.000 kroner fra indbyggerne i det øvrige Danmark til finansiering af rent lokale kommunale aktiviteter. Det skal ses i forhold til, at borgerne i den mest bidragende kommune hver bidrager netto med 120.000 kroner til at betale for statens og altså samfundets fælles aktiviteter.

Når analysen er udformet, så den belyser kommuners samlede nettobidrag til dækning af statens finansieringsbehov, hænger det sammen med, at borgerne i alle landets kommuner for deres større eller mindre nettobidrag i princippet modtager det samme niveau af ydelser fra staten. Alle er dækket på samme måde af forsvarrets indsats, og alle nyder i princippet den samme retsbeskyttelse og den samme politimæssige beskyttelse.

Hvor forbruget af de statslige ydelser kan antages at være ligeligt fordelt over kommunerne, så er det samme ikke tilfældet for så vidt angår produktionen af disse ydelser. Dette forhold er blevet problematiseret i forbindelse med den intensiverede debat om udkantsproblematikken, hvor fokus har været på den geografiske placering af de statslige arbejdspladser. I relation til den nærværende analyse er det væsentligt at pege på nogle sammenhænge:

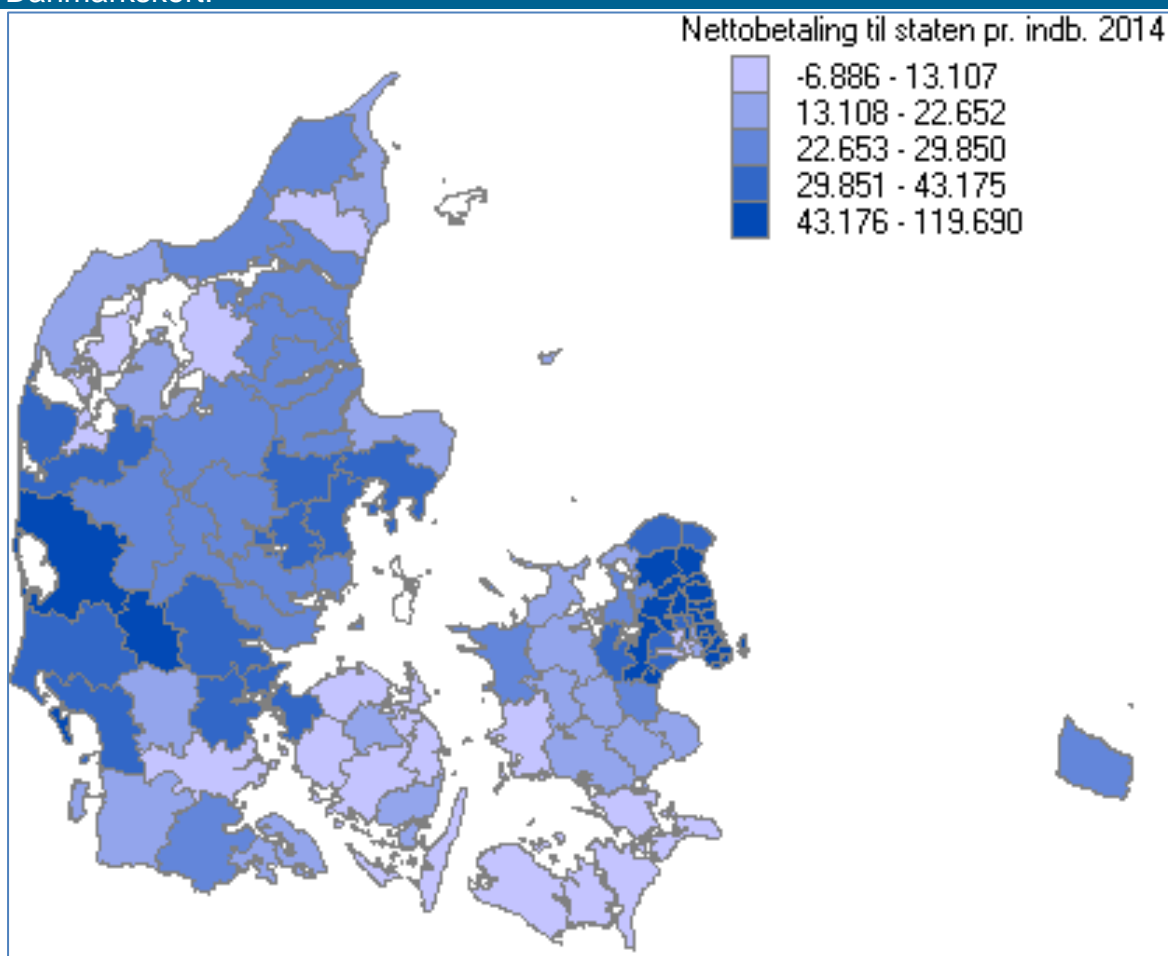
De her opgjorte betalingsstrømme og betalingerne fra staten til dækning af lønninger og andre udgifter i de statslige institutioner fordelt over landet udgør betalinger af fundamentalt forskellig karakter og med principielt forskellige regionaløkonomiske effekter. Disse betalingsstrømme lader sig følgelig ikke summere, hvad typisk er gjort i den offentlige debat og i en række publikationer, jfr. eksempelvis Dybvad (2014). Effekten af de her kortlagte betalingsstrømme er en økonomisk vækst-effekt, som direkte virker ind på indkomstniveauet blandt indbyggerne i et geografisk område. Derimod virker effekten af statslige betalinger til statslige institutioner snarere ind på bosætningen, såfremt der i det hele taget fremkommer nogen effekt. Flere statslige arbejdspladser i et geografisk område kan indebære tilflytning til området, hvorved der kan fremkomme en øgning af den samlede indkomstmasse i området men også en øgning af befolkningsunderlaget, således at en egentlig væksteffekt i form af øgning i indkomstniveauet forbliver usikker. Det bidrager også til usikkerhed, at der i Danmark i stor udstrækning bedrives pendling mellem bosted og arbejdssted, og at udplacering af statslige arbejdspladser eventuelt blot øger denne pendling.

I forhold til dette spørgsmål har Madsen (2015) gennemgået erfaringerne fra udflytning af statsinstitutioner i Storbritannien og med det udgangspunkt konkluderet, at en udflytning af statslige arbejdspladser fra hovedstadsområdet ikke vil øge antallet af jobs i den private sektor i de områder, hvortil udflytningen sker. I Storbritannien udflyttede man 20 pct. af de statslige arbejdspladser fra Londonområdet i perioden 2004-2010. I en dansk kontekst vil det svare til en udflytning af ca. 11.500 statslige arbejdspladser fra København. Det danske regeringsudspil i efteråret 2015 omfattede til sammenligning 3.900 arbejdspladser.

Pengestrømmene mellem kommunerne

I figur 1 udpegede vi hovedtyperne af mellemkommunale omfordelende pengestrømme. Strømmene er i det følgende opgjort på basis af data fra Danmarks Statistik, som igen er organiseret i en databank i Center for Regional- og Turismeforskning i forbindelse med centerets regionaløkonomiske model, LINE. Størrelsen af betalingsstrømmene i 2014 er for de enkelte kommuner opgjort i bilagstabel 1, og der er tegnet et billede af de samlede betalingsstrømme på Danmarkskortet i figur 2.

Figur 2: Nettobetaling til staten pr. indbygger i de enkelte kommuner i 2014. Danmarkskort.

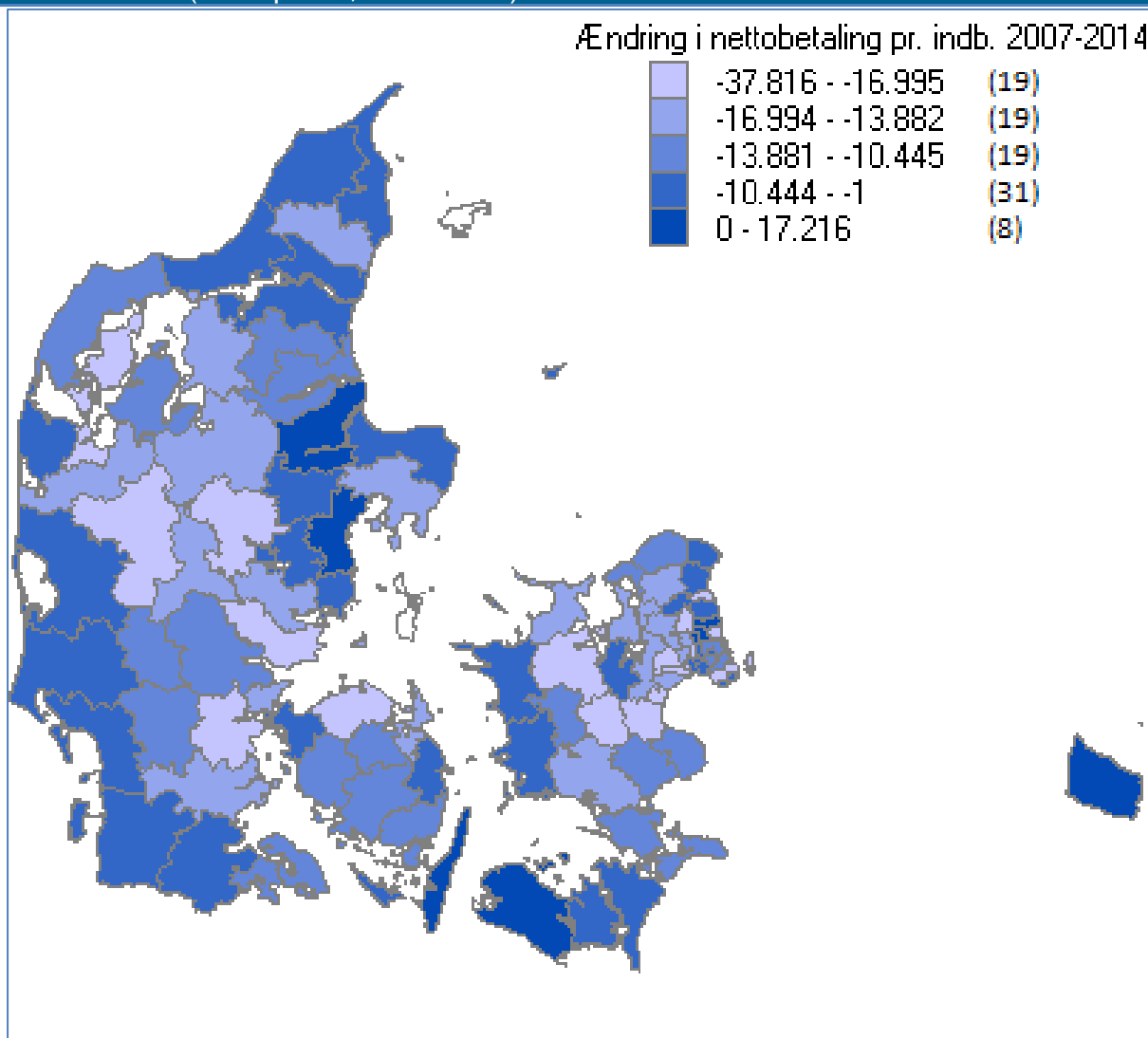
Anm: Læsø og Samsø er udeladt.

Det er et forholdsvis tydeligt mønster, som bliver afdækket på Danmarkskortet. Der løber netto væsentlige betalingsstrømme fra landets største centerområde i hovedstadsområdet, og i et vist omfang fra det jyske centerområde i Århus/Midtjylland-området til den øvrige del af landet via staten. Det er ganske få kommuner, som leverer meget store nettobetaling per indbygger til staten, og disse kommuner er alle beliggende i hovedstadsområdet. Tre kommuner, nemlig Ishøj, Lolland og Ærø, leverede i 2014 en negativ nettobetaling til staten.

I forbindelse med analysen er der sammenstillet et datasæt, som rummer tal for hele perioden fra 2007 til 2014. Det gør det muligt at kortlægge udviklingen i de mellemkommunale betalingsstrømme. På Danmarkskortet i figur 3 er vist de stedfundne ændringer i betalingsstrømmene i perioden. Ændringerne er beregnet i faste priser med PL-indikatoren i det kommunale finansieringssystem som korrektionsfaktor. Størrelsen af Ændringer i betalingsstrømmene fra 2007 til 2014 er for de enkelte kommuner opgjort i bilagstabel 2.

I stort set alle kommuner er nettobetalingerne til staten realt blevet reduceret. To typer af kommuner har øget nettobetalingerne eller blot fået nettobetalingerne reduceret helt marginalt. Her er tale om to kommunetyper, som i øvrigt er vidt forskellige af natur. Den ene type består af kommuner som Lolland, Guldborgsund, Slagelse, Kalundborg, Bornholm, Langeland og Tønder, altså kommuner med udpræget udkantbeliggenhed. Den anden type består af kommuner som Lyngby, Rudersdal, Aarhus og Ålborg, som er mere eller mindre velstående kommuner med centerbeliggenhed. Som det bliver påvist nedenfor, så er det helt forskellige forklaringer, som gælder for øgningen i de to kommunetyper.

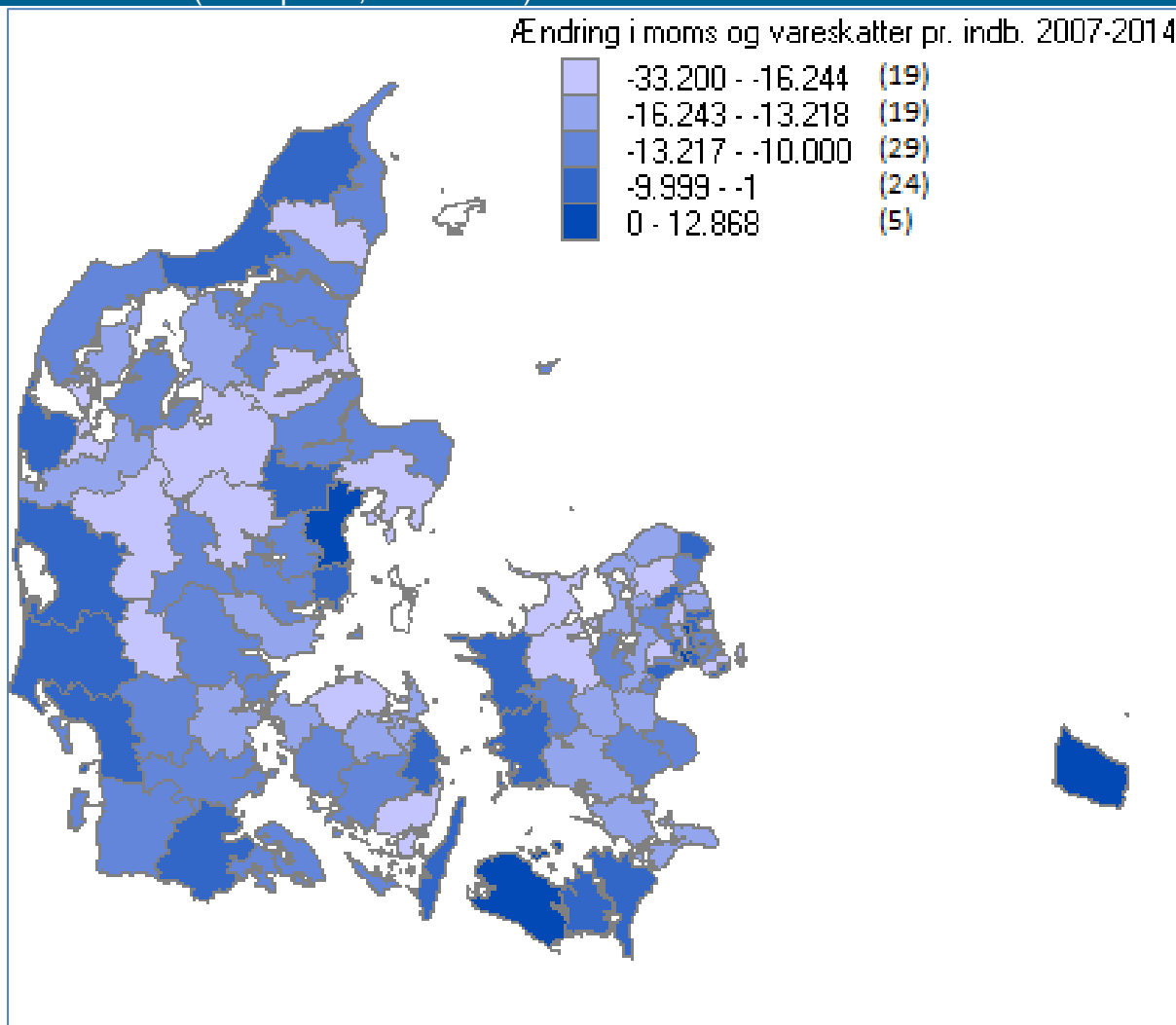
Figur 3: Ændring i nettobetaling til staten pr. indbygger i de enkelte kommuner fra 2007 til 2014 (2014 priser, P-L indeks). Danmarkskort.

Anm: Læsø og Samsø er udeladt. () angiver antal kommuner i det givne interval.

Som det er belyst i figur 1, består de samlede betalingsstrømme mellem kommunerne af en række forskellige betalingstyper. Det er ensbetydende med, at ændringerne i de samlede nettobetaling er fremkommet som en nettoændring af en række forskellige betalingsstrømme. På Danmarkskortene i figurerne 4 – 7 er givet oversigtsbilleder af ændringerne inden for hver type af betalingsstrømme.

Figur 4: Ændring i moms og vareskatter pr. indbygger i de enkelte kommuner fra 2007 til 2014 (2014 priser, P-L indeks)

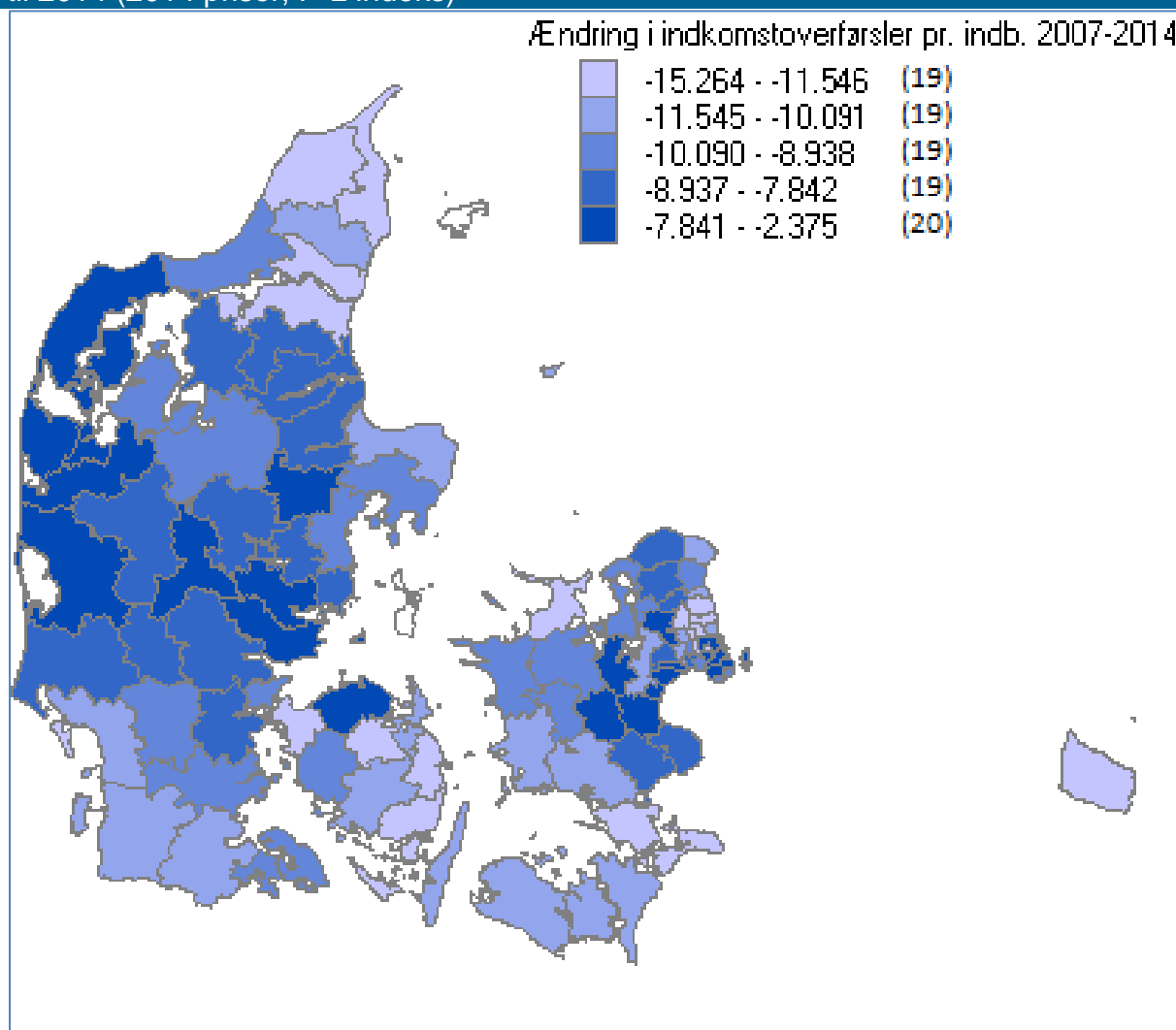
Anm: Samsø og Læsø er udeladt. () angiver antal kommuner i det givne interval.

Den først beskrevne betalingstype i figur 4 er moms og vareskatter. Disse betalingsstrømme har i løbet af den beskrevne periode undergået ganske betydelige ændringer. Herved øver disse ændringer også en væsentlig indflydelse på de samlede nettoforandringer i betalinger vist på kortet i figur 3. De samlede nettoforandringer følger da også i høj grad de regionale forskydninger i betalinger af moms og vareskatter.

Den relativt stærke udvikling i bidragene fra en del kommuner med udkantbeliggenhed kan nærliggende ses i sammenhæng med konjunkturudviklingen

i perioden og med den erhvervsstrukturelle udvikling. Ved indgangen til den beskrevne periode var en konjunkturedgang netop sat ind, og i øvrigt var udviklingen i dele af industrien med betydelig anvendelse af arbejdskraft med svag uddannelsesbaggrund præget af delvis udflytning af produktion til lande med lavere lønniveau. Denne tendens prægede ikke mindst udkantområdernes industri. Siden da er industriproduktionen konsolideret, og udflytningen af arbejdspladser er i et vist omfang blevet modereret.

Figur 5: Ændring i indkomstoverførsler pr. indbygger i de enkelte kommuner fra 2007 til 2014 (2014 priser, P-L indeks)

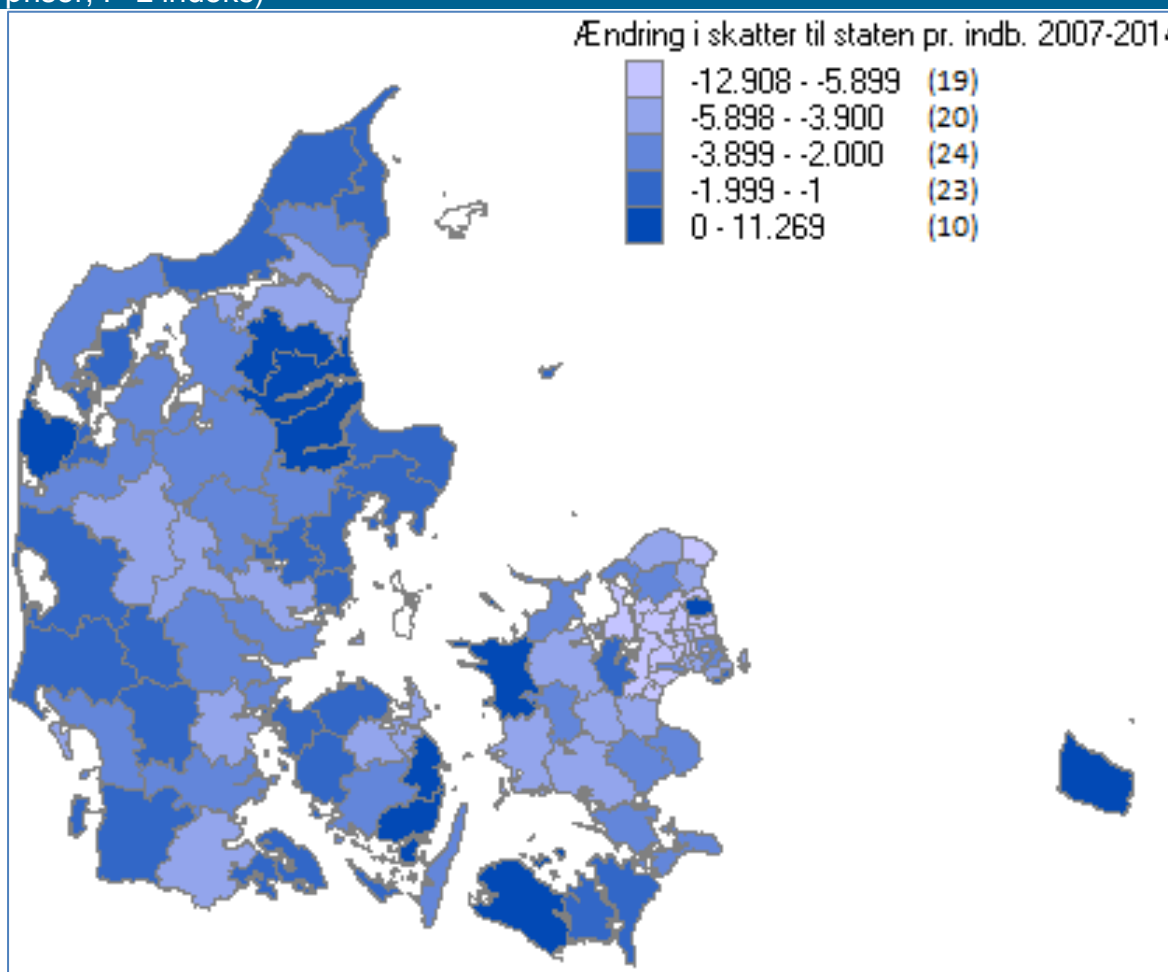

Anm: Samsø og Læsø er udeladt. () angiver antal kommuner i det givne interval.

Det regionale mønster, som tegner sig på kortet i figur 5, følger igen det overordnede udviklingsmønster. Opgjort i reale værdier er omfanget af indkomstoverførsler blevet reduceret i løbet af perioden i alle regioner. Reduktionen har i særlig grad været tydelig i landets udkantområder og tillige i en række relativt velstående kommuner nord for København. Igen forekommer det nærliggende at sætte dette mønster i sammenhæng med den stedfundne konjunkturudvikling i perioden.

Det modvarer i høj grad dette mønster, at betalingerne af skatter til staten fra de enkelte kommuner er øget relativt stærkt i regioner som Lolland og Falster, Fyn uden for Odense, dele af Vest- og Nordjylland samt Bornholm, foruden enkelte kommuner omkring København. Figur 6 viser mønsteret.

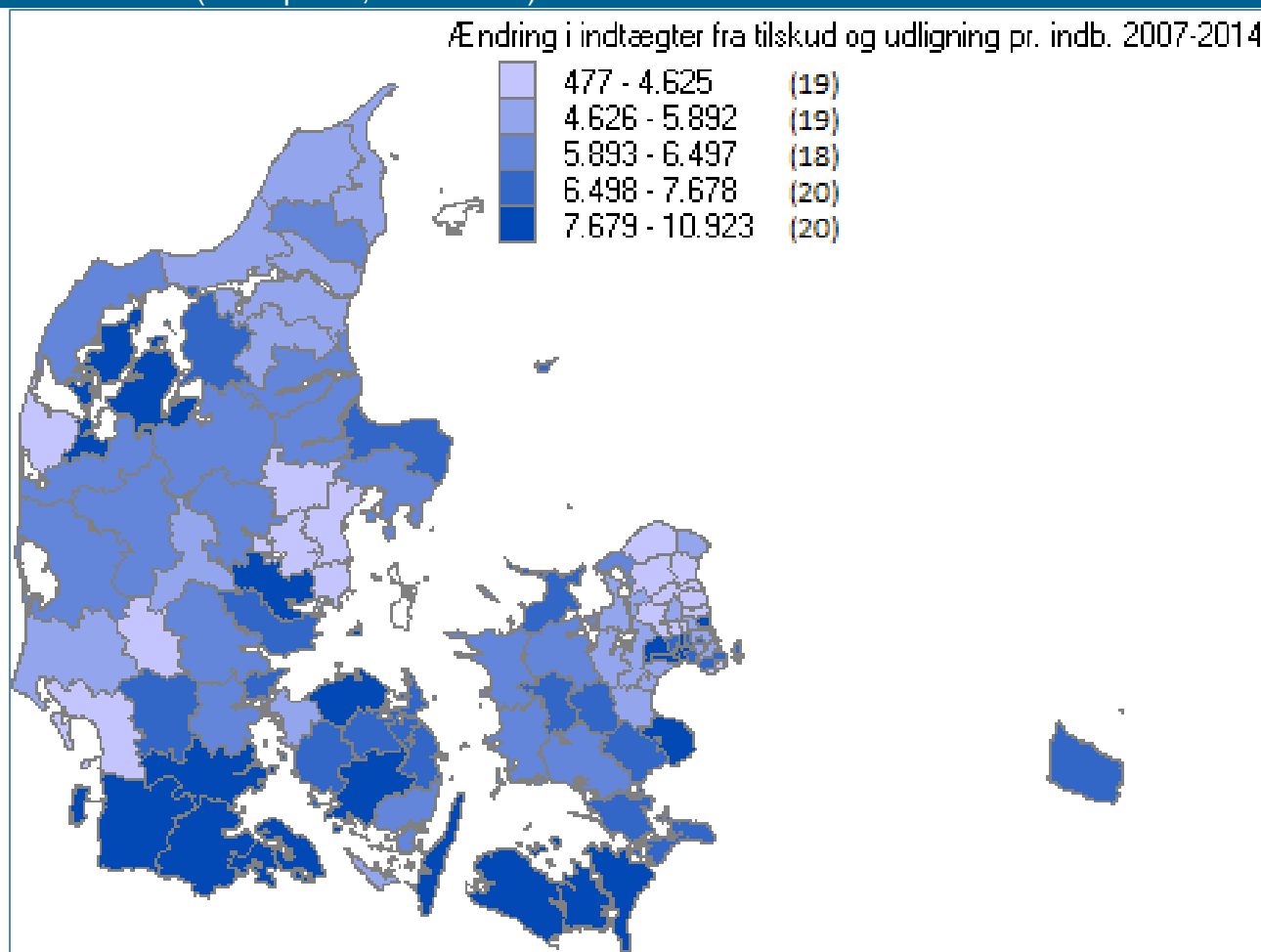
Figur 6: Ændring i skatter til staten fra de enkelte kommuner fra 2007 til 2014 (2014 priser, P-L indeks)

Anm: Samsø og Læsø er udeladt. () angiver antal kommuner i det givne interval.

Den sidste hovedtype af ensidige betalingsstrømme over kommunegrænserne er tilskud fra staten og udligningsbetalinger mellem kommunerne. Udviklingen i disse betalingsstrømme er vist på kortet i figur 7.

Figur 7: Ændring i indtægter fra tilskud og udligningsordningen i de enkelte kommuner fra 2007 til 2014 (2014 priser, P-L indeks)

Anm: Samsø og Læsø er udeladt. () angiver antal kommuner i det givne interval.

Der er igen to typer af regioner, som har oplevet en særlig stærk positiv udvikling i deres position i forhold til denne betalingsstrøm. Der er først og fremmest tale om kommuner med en udpræget udkantbeliggenhed som Lolland og Falster, Sydsjælland, Fyn, sydlige og nordvestlige del af Jylland, Djursland og Bornholm. Tillige har en række kommuner på Københavns vestegn oplevet en særlig positiv udvikling i disse betalinger.

Det er umiddelbart et paradoksalt resultat, som fremkommer i figur 7, når mønsteret her sammenholdes med mønstrene i figurerne 4 - 6. Det ses, at det i hovedsagen er de kommuner, som har oplevet den stærkeste fremgang i indkomstkabelse og borgernes egenforsørgelse samt evne til at bidrage til finansiering af staten, som også har fået den stærkeste fremgang i tilførsel af tilskud fra staten og udligningsbetalinger fra de øvrige kommuner. Paradokset har i det mindste sammenhæng med, at den kommunale udligning ved flere lejligheder i perioden er blevet ændret, samt med den regionale demografiske udvikling.

Når udviklingstendenserne betragtes, er det væsentligt også at fastholde det forhold, at de viste udviklingstendenser kun ændrer marginalt ved, at det er hovedstadsområdet og det midtjyske område, som er landets økonomiske centerområder og de områder, der bærer hovedparten af byrden ved at finansiere velfærdsstatens fælles virksomhed. Kommunerne med den mest udprægede perifere beliggenhed bidrager fortsat ikke til finansiering af den statslige virksomhed. I 2014 var der tre kommuner, som endda udviste et negativt nettobidrag og dermed samlet set trak på staten til finansiering af også den rent lokale aktivitet. Dette skal imidlertid ses i forhold til, at det i 2008 var i alt er 6 kommuner, som fremstod med et negativt nettobidrag.

Udviklingen i den regionale omfordeling siden 2000

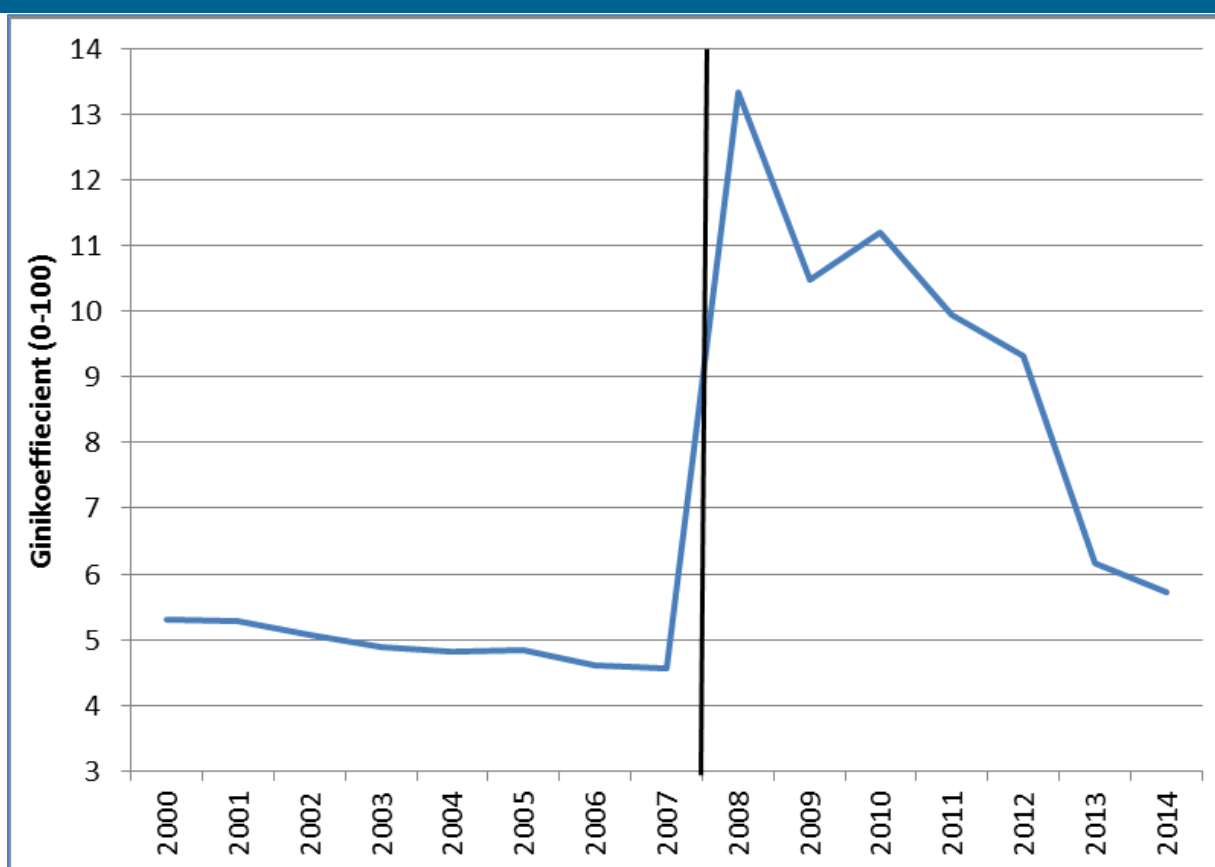
Alle de kanaler til regional omfordeling, som indgår i denne analyse jfr. figur 1, har siden 2007 givet anledning til forskydninger i den regionale fordeling. Det beror for det første på ændringer i de formelle præmisser for omfordeling. Skatte- og afgiftssystemet og systemet af indkomstoverførselsordninger er blevet justeret ved en række lejligheder, og den kommunale udligning er ligeledes blevet omlagt. For det andet har den realøkonomiske og demografiske udvikling været forskellig i landets regioner. Der skal ikke her forsøges givet en oversigt over alle disse forandringer. Derimod vil det samlede resultat i form af ændringen i den samlede regionale omfordeling blive undersøgt for perioden siden 2000. Der anvendes her det samme datasæt, som er anvendt til analyserne ovenfor, idet datasættets tidsserier er gjort konsistente ved anvendelse af en nøgle til omsætning af data for tiden forud for 2007 til den kommunestruktur, der blev skabt med strukturreformen.

I figur 8 er beregnet et mål for den basale regionale økonomiske ulighed i form af Gini-koefficienter for de regionale forskelle i bruttoindkomster. Målet er i modsætning til gængse analyser af den økonomiske ulighed i indkomstfordelingen ikke beregnet på personniveau men på kommuneniveau, idet kommunerne indgår i beregningen med indbyggertallet som vægt. De beregnede koefficienter udtrykker hermed, hvor stor en procentdel af de samlede bruttoindkomster i den danske økonomi, som skal flyttes fra kommuner med bruttoindkomster per indbygger over landsgennemsnittet til de øvrige kommuner for at udvirke en fuldstændig lige fordeling af bruttoindkomsterne per indbygger i alle landets kommuner.

Det fremgår tydeligt af figuren, at der siden årtusindskiftet er foregået en stabil løbende betydelig reduktion af de mellemkommunale forskelle i bruttoindkomster. En del af forklaringen hænger sammen med, at der i løbet af perioden er foregået forskydninger i befolkningens bosætningsmønster, hvor den gennemgående tendens

har været, at unge uddannelsessøgende er søgt mod landets centerområder, og befolkningstallet er stagneret i kommunerne i landets udkantområder og vokset i kommunerne i centerområderne. Konvergensen i indkomstniveauer bunder dog i høj grad også i et relativt stærkt løft i indkomstniveau i mange af landets udkantkommuner.

Figur 8: Regional fordeling af bruttoindkomster. Gini-koefficient på kommuneniveau 2000-2014

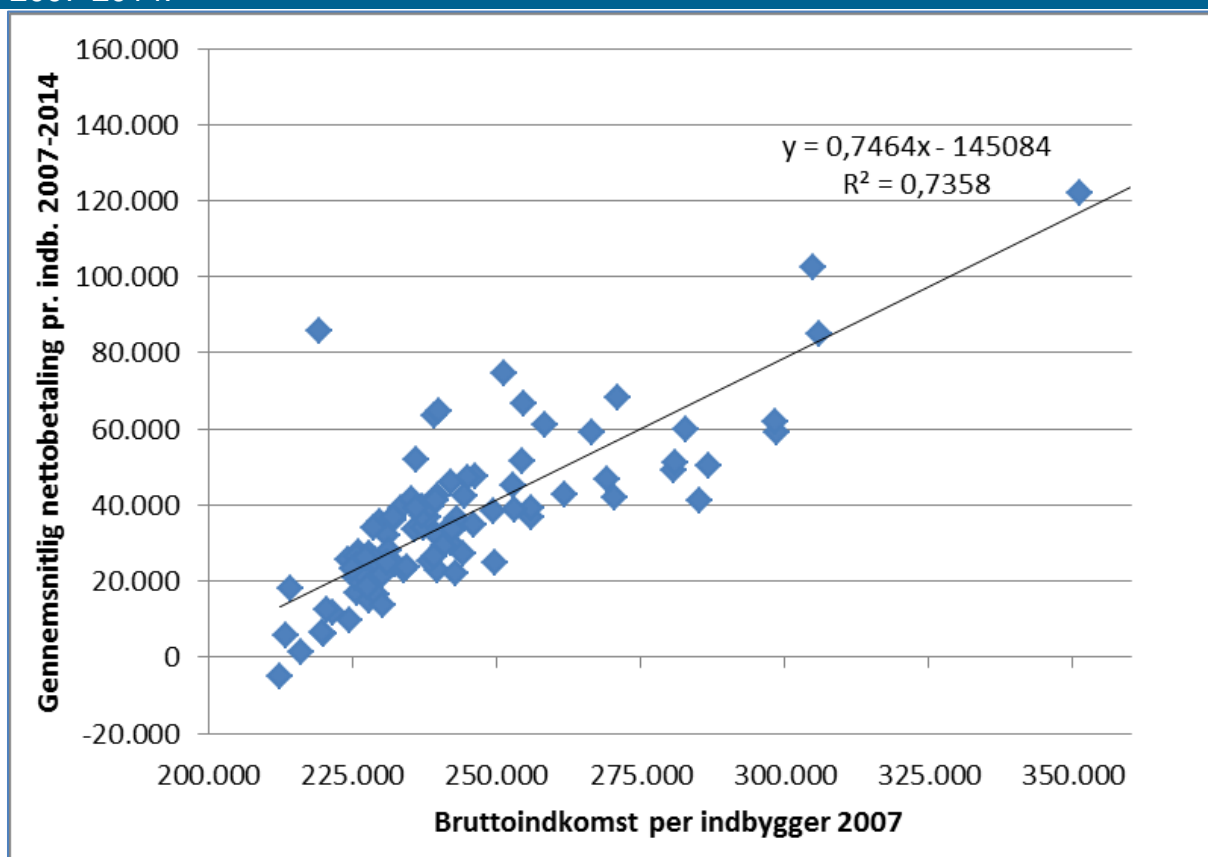

Anm: Lodret streg angiver databrud i forbindelse med kommunalreformen. Gini-koefficient værdier kan ikke sammenlignes på tværs af reformen.
Kilde: noegletal.dk

Niveauet for bruttoindkomster er et centralt udtryk for de enkelte kommuners økonomiske styrke. Jo højere niveauet for bruttoindkomster er, jo stærkere vil kommunens skattebase nærliggende være, jo stærkere vil værdiskabelsen i kommunens virksomheder også nærliggende være, og dermed vil virksomhedernes betalinger til staten af moms og afgifter ligeledes være større. Ydermere vil

tendensen til, at indbyggerne er selvforsørgende, også nærliggende være stærkere. Hermed må det forventes, at der findes en stærk sammenhæng mellem niveauet for bruttoindkomster i en kommune og kommunens nettobetaling til staten. Styrken af denne sammenhæng er undersøgt i figur 9.

Figur 9: Sammenhængen mellem bruttoindkomst per indbygger i 2007 og gennemsnitlig nettobetaling per indbygger 2007-2014 i hver kommune i perioden 2007-2014.

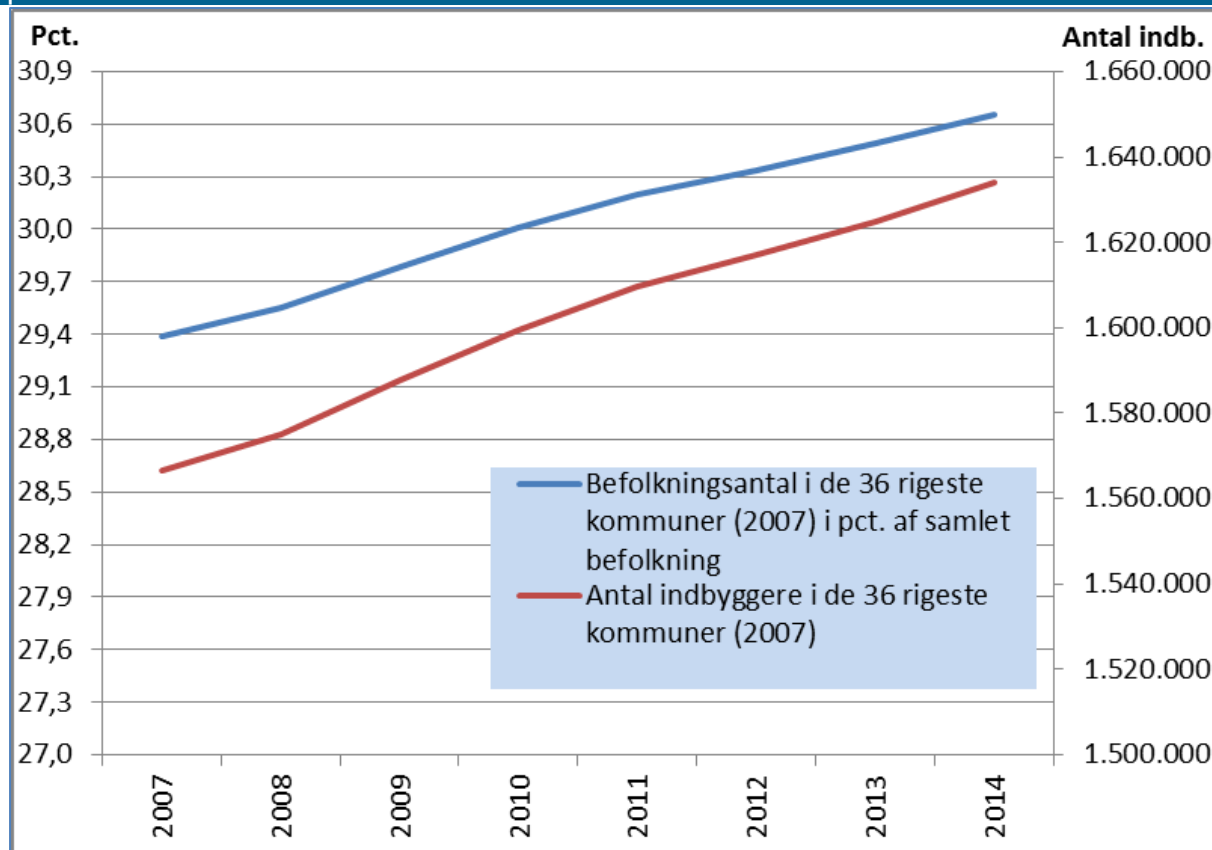

Anm: Kronebeløb er opgjort i 2014 priser (P-L korrigeret, 2014=100)

Det fremgår af figur 9, at den statistiske sammenhæng mellem niveau for bruttoindkomster og for nettobetaling er stærk, om end denne sammenhæng ikke er total. Der er givevis flere forklaringer på, at sammenhængen ikke er total. En af forklaringerne er, at udviklingen ikke alene beror på niveauet for indkomstkabelse i de eksisterende lokale arbejdspladser, men også på den demografiske udvikling og herunder på flyttebevægelserne.

Siden 2007 er der sket en omlokalisering af befolkningen, så en stigende del af danskerne er kommet til at bo i landets centerområder. Denne udvikling er illustreret i figur 10, hvor det ses, at en stadig stigende del af befolkningen er kommet til at bo i de kommuner, hvor indkomstniveauet er højest. Det er kommunerne i eller i umiddelbar nærhed af landets største centerområder. Resultatet er delvist skabt af unges flytninger i forbindelse med uddannelse og indgang på arbejdsmarkedet de steder, hvor nye job for uddannede i særlig grad opstår. Disse flytninger bidrager til at dæmpe befolkningsudviklingen i udkantkommunerne men også til på kort sigt at løfte indkomstniveauet her, da de unge uddannelsessøgende er kendetegnet ved udpræget lave indkomster, så længe de er under uddannelse. På samme tid bidrager de unge uddannelsessøgende til at dæmpe indkomstniveauet i centerkommunerne, således at de uddannelsessøgendes flytninger alt i alt tenderer til at give en udjævning af forskellene i indkomstniveauer mellem kommunerne, når forskellene opgøres på et givet enkelt tidspunkt. En anden side af denne udvikling er imidlertid, at de uddannedes søgning mod landets centerområder vil tendere til at uddybe de geografiske forskelle i livsindkomster.

Figur 10: Befolkningsudvikling fra 2007 til 2014 i de 36 kommuner, hvor niveauet for bruttoindkomster pr. indb. var højere end landsgennemsnittet for bruttoindkomster pr. indb.

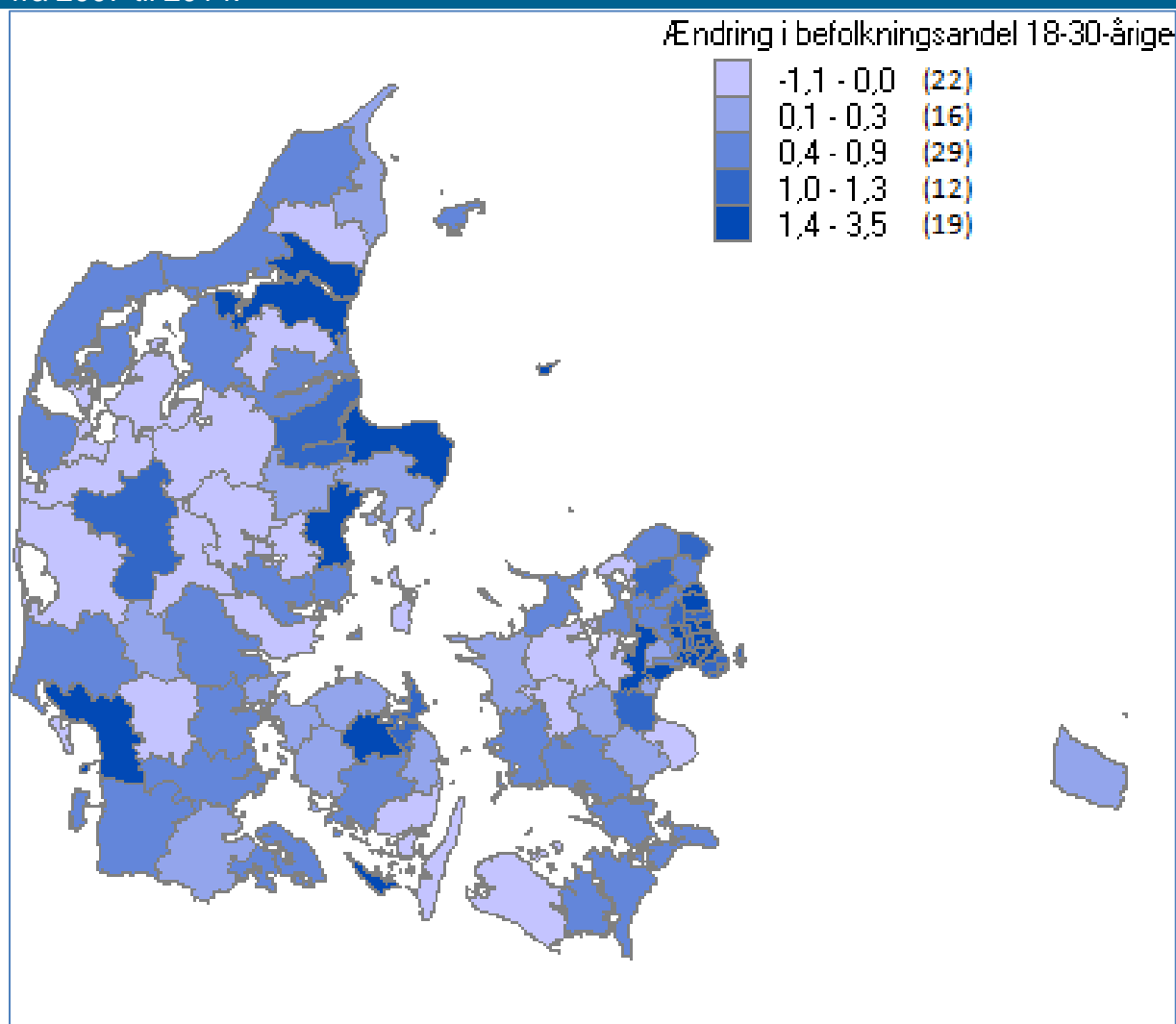

Anm. Befolkningsantal i de 36 rigeste kommuner (2007) i pct. af samlet befolkning er angivet på venstre sekundær akse. Antal indbyggere er angivet på højre sekundær akse.

Rigeste kommuner ud fra bruttoindkomster pr. indb. 2007: Gentofte, Hørsholm, Rudersdal, Allerød, Lyngby-Taarbæk, Dragør, Furesø, Frederiksberg, Vallensbæk, Solrød, Fredensborg, Egedal, Hillerød, Lejre, Greve, Roskilde, Gribskov, Fanø, Frederikssund, Helsingør, Glostrup, Gladsaxe, Silkeborg, Skanderborg, Tårnby, Stevns, Køge, Ballerup, Ringsted, Høje-Taastrup, Vejle, Faxe, Middelfart, Sorø, Favrskov og Odder

Beskrivelsen i figur 11 af de demografiske ændringer i landets kommuner efter 2007 afspejler den beskrevne udviklingsdynamik. Det er Københavnsområdet, Århus, Odense, Ålborg og Esbjerg, som stærkest har oplevet fremgang i unges andel af befolkningen. Figuren belyser udviklingen for de 18 – 30 årige, hvilket indebærer, at den viste udvikling i høj grad er båret af de uddannelsessøgende.

Figur 11: Ændring i de enkelte kommuners befolkningsandel i alderen 18-30-årige fra 2007 til 2014.

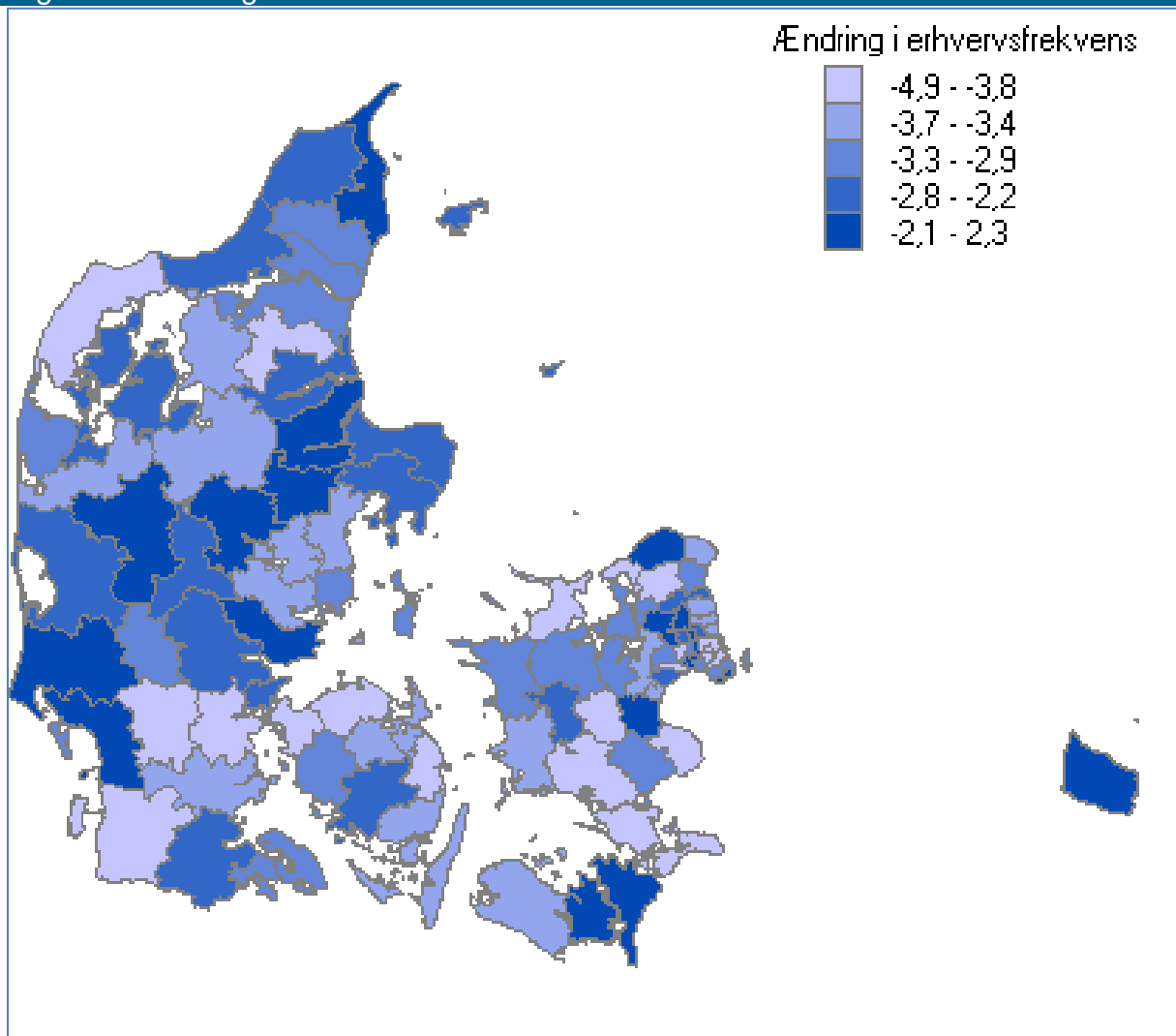

Kilde: Statistikbanken: FOLK1, BEF1A07.

Anm: () angiver antal kommuner i det givne interval

I og med, at der siden 2007 er foregået en yderligere koncentration af unge mellem 18 og 30 år i landets største centerområder, har uddannelsessøgende forladt landets periferi. Det har i første omgang efterladt de perifere områder med indbyggere, som i mindre grad er uddannelsessøgende. Herved er fremkommet en udvikling i perioden, hvor det gennemgående har været områderne uden for centrene, som har oplevet den stærkeste udvikling i indbyggernes erhvervsfrekvens. Det er vist på kortet i figur 12.

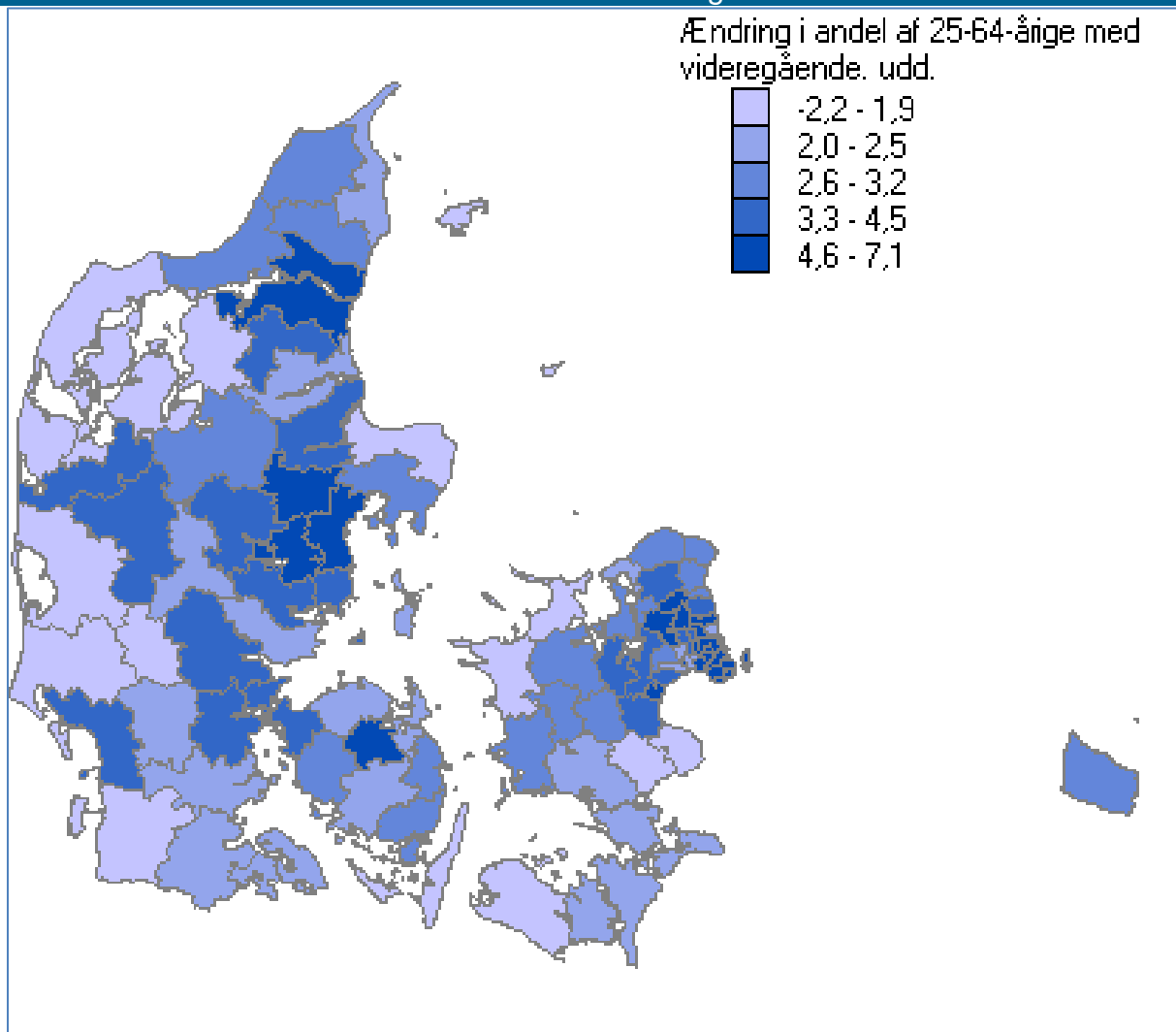
Figur 12: Ændring i de enkelte kommunernes erhvervsfrekvens fra 2008 til 2013.

Kilde: Statistikbanken: RAS200

Den påviste udvikling har også indebåret, at de regionale forskelle i indbyggernes uddannelsesniveau er blevet markant uddybet siden 2007, som det er belyst i figur 13. Uddannelsesniveauet blandt de 25 – 64 årige er blevet løftet væsentligt stærkere i de dele af landet, hvor uddannelsesniveauet i forvejen var højest. I enkelte kommuner med udkantbeliggenhed er uddannelsesniveauet målt på denne måde endda faldet fra 2007 til 2014.

Figur 13: Ændring i de enkelte kommuners andel af 25-64-årige med videregående uddannelse i forhold til det samlede antal 25-64-årige i kommunen fra 2007 til 2014.

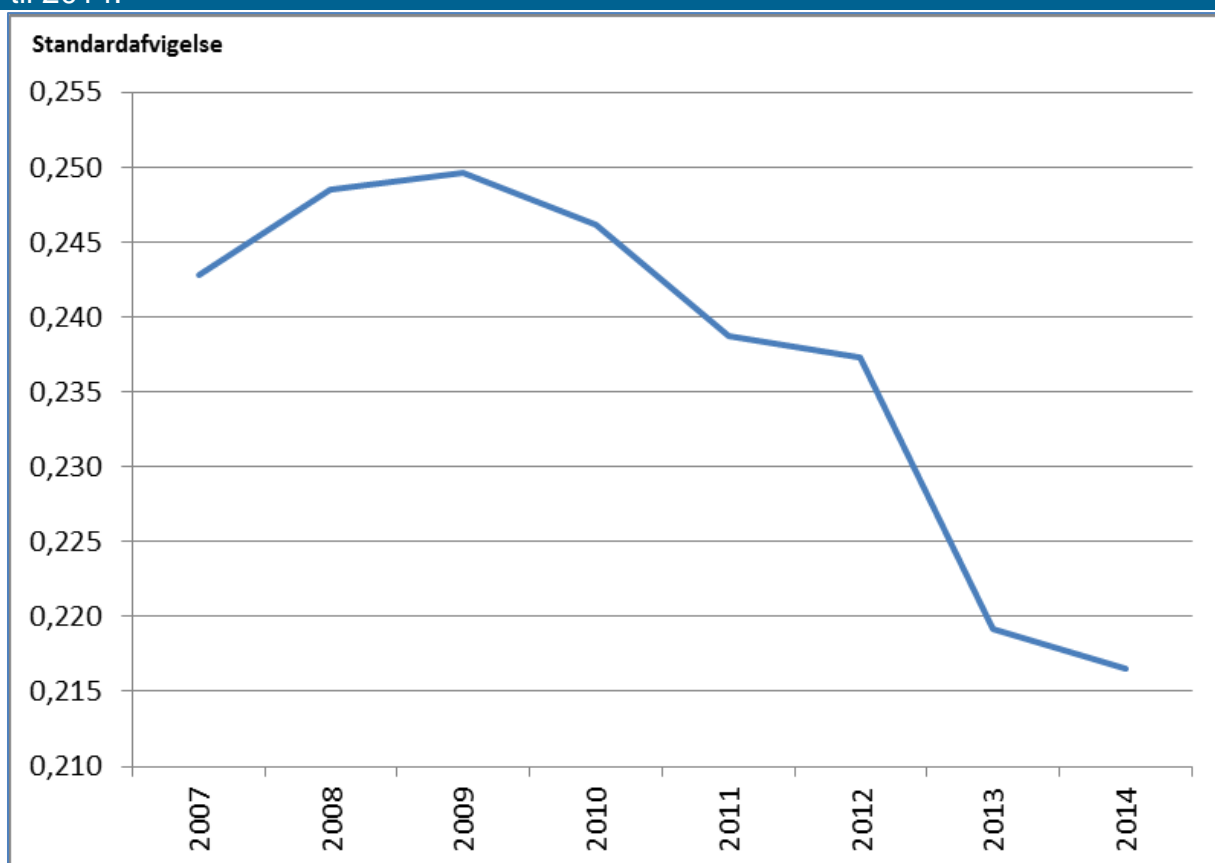
Kilde: noegletal.dk

Siden 2007 har der alt i alt udviklet sig regionale strukturer kendetegnet ved større lighed i indkomstniveau, større lighed i lokalområdernes bidrag til staten gennem betalinger af moms og afgifter samt større lighed i borgernes træk på indkomstoverførsler. Bag den udvikling ligger en række forhold, som det er anskueliggjort ovenfor, herunder ikke mindst regionale forskelle i konjunkturudvikling og beskæftigelse samt i demografi og uddannelses- samt flyttemønstre.

Disse forskelle i udviklingsforløb indebærer alt i alt, at der i afgørende socioøkonomiske henseender har udviklet sig en større ensartethed kommunerne imellem. Det er illustreret i figur 14, der er baseret på det indeks for socioøkonomisk tyngde, som Indenrigsministeriet beregner årligt. Socioøkonomien er her karakteriseret ved de omstændigheder, som betinger træk på velfærdsydelse og dermed på kommunens økonomi.

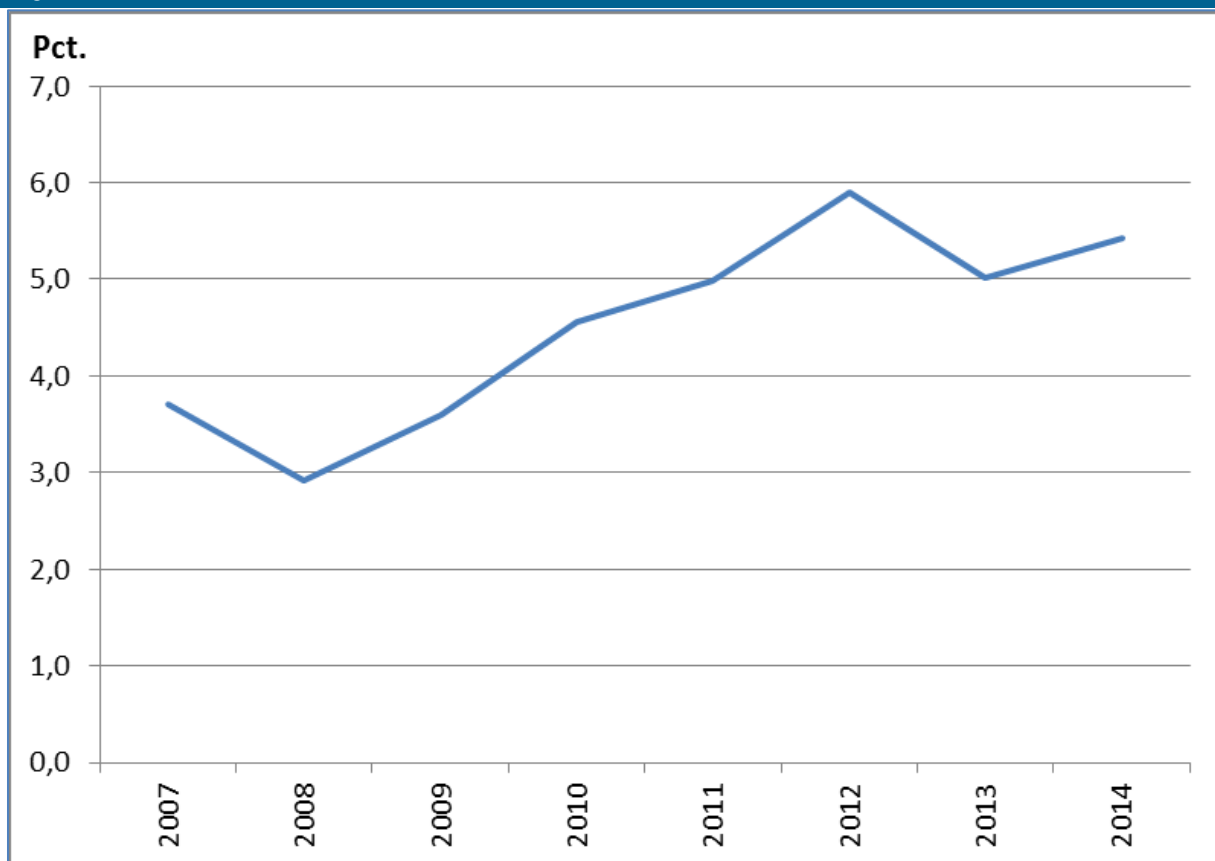
På den anden side er udligningsbetalingerne mellem kommunerne også blevet øget i løbet af perioden, således at disse betalinger er kommet til at udgøre en stadig tungere byrde på indbyggerne i de kommuner, som i særlig grad bidrager til udligningen. Det er illustreret i figur 15.

Figur 14: Spredning på de enkelte kommuners socioøkonomiske indeks fra 2007 til 2014.

Kilde: noegletal.dk

Figur 15: Summen af tilskud og udligning i kommuner med tilskud og udligning per indbygger over gennemsnittet som andel af de samlede bruttoindkomster fra 2007 til 2014.

Set i sammenhæng, afspejler resultaterne i figur 12, 14 og 15 også, at de unge, som har forladt udkantområderne, nok gennemgående har så lav en aktuel indkomst, at deres fraflytning har løftet gennemsnitsindkomsten i udkantkommunen, men disse unge har på den anden side stort set ikke trukket på kommunens service og økonomi. Samtidig er andelen af ældre i særlig grad vokset i udkantkommunerne, og nok har de ældre antageligt gennemgående et lidt højere indkomstniveau end de unge uddannelsessøgende, men de ældre trækker til gengæld også væsentligt mere på kommunens service og økonomi. Denne demografiske forskydning peger alt i alt imod, at udkantkommunerne har fået lidt højere indkomstniveau, men også større udgiftsbehov, hvad der kalder på flere tilskud og mere udligning. I modsat retning trækker imidlertid, at erhvervsfrekvensen har udviklet sig bedre i udkantkommunerne end i resten af landet, hvilket bidrager til i særlig grad at få mindsket

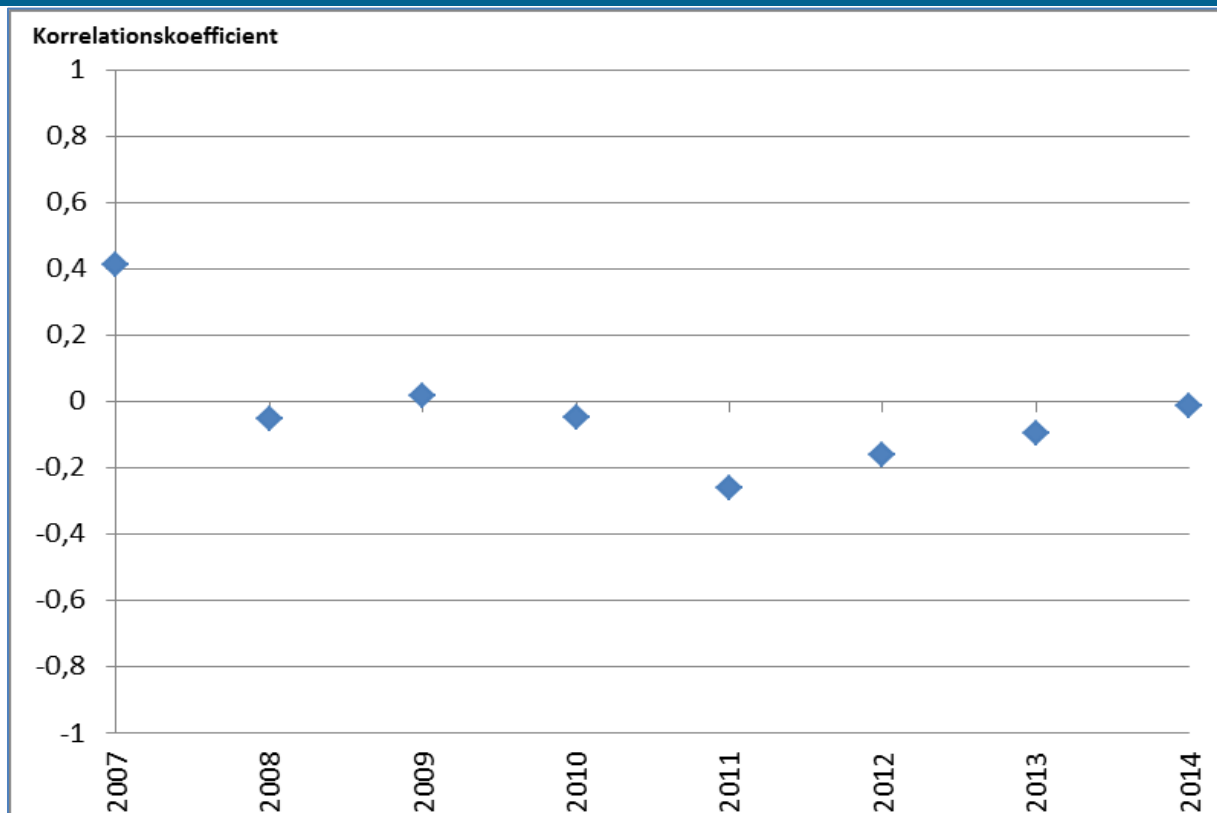
udgiftsbehovene. Denne sidste effekt ser dog ikke ud til helt at have opvejet trækket i retning af øget omfordeling via tilskud og udligning. At dette fremstår som det samlede resultat skal imidlertid også ses som et resultat af, at Folketinget i perioden har truffet politiske beslutninger om skærpelse af de omfordelende mekanismer i det kommunale tilskuds- og udligningssystem.

Diskussion: Den regionale udvikling og regionalpolitikken

Siden 2007 er der foregået en betydelig konvergens af velstandsniveauer i de forskellige dele af landet. Det forekommer umiddelbart paradoksalt på den baggrund, at der samtidig i hovedsagen er foregået en forskydning af befolkningen fra de dele af landet, hvor velstandsniveauet er vokset stærkest til de dele af landet, hvor væksten har været mere beskeden. Dette også på trods af, at den registrerede ledighed tenderer at være lavere uden for landets centerområder end i centerområderne.

Befolkningsforskydningen strider mod disse års målsætninger i regionalpolitikken. Forskydningen af velstand i retning mod landets udkantområder har imidlertid ikke hindret befolkningsforskydningen i modsat retning. Det har den førte regionalpolitik heller ikke. Her har en afgørende satsning bestået i at skærpe den kommunale udligning. Faktisk har den regionale omfordeling, via udligningen i forbindelse med den stærkere indkomstfremgang uden for landets centerområder, indebåret, at sammenhængen mellem indkomstniveau i kommunen og kommunens serviceniveau stort set er blevet ophævet. Denne udvikling er påvist i figur 16.

Figur 16: Sammenhængen mellem bruttoindkomst per indbygger og serviceniveau i landets kommuner i hvert af årene fra 2007 til 2014.

Det forekommer at være en fundamental udfordring for en regionalpolitik med uændret befolkningsfordeling mellem kommunerne som målsætning, at stærkere økonomisk vækst i de perifere dele af landet og stærkere økonomisk udligning mellem kommunerne ikke har hindret befolkningsforskydningen mod landets centerområder. Der foregår allerede så stærk en geografisk spredning af uddannelserne, at det eksempelvis langt fra har været muligt at holde alle universiteter på samme internationale rating-niveau som universiteterne i København og Aarhus, og infrastrukturen er allerede udbygget så stærkt, at regionerne er blevet tæt forbundne af arbejdspendling.

Det gør det vanskeligt at finde instrumenter i en regionalpolitik, som kan forekomme at have stærkere evne til at modstå befolkningsforskydningerne. I 2015 besluttede V-regeringen at flytte knap 4.000 statslige arbejdspladser fra Københavnsområdet til

provinsen på trods af, at de mest relevante engelske erfaringer tilsagde, at dette ikke vil få nogen effekt i forhold til antallet af private arbejdspladser, og en økonomisk væksteffekt ville højst være yderst begrænset samtidig med, at der måtte påregnes et velfærdstab ved flytteomkostninger og ved fordelingspolitisk frem for effektivitetsmæssigt begrundet lokalisering.

Tilbage står nærliggende den indsigt, at danskerne, med de givne realistiske præmisser hvad angår virksomhedernes optimale lokalisering, mulighederne for yderligere at sprede lokaliseringen af de videregående uddannelser mv., nok simpelthen i stigende grad ønsker at bo i landets centerområder med det mere sammensatte udbud af arbejdspladser, uddannelser, kulturtilbud med videre, som findes her. Det gælder i særlig grad den del af befolkningen, som har eller satser på at få en stærkere uddannelsesbaggrund. Holder den konklusion, er centrale dele af regionalpolitikken ikke blot effektløs men egentligt velfærdsforringende.

Referencer

Alesina, Alberto, Edward Glaeser and Bruce Sacerdote (2001): Why doesn't the United States have a European style Welfare State. Brookings Papers on Economic Activity 2:2001, s. 187 – 247.

Christoffersen, Henrik og Karsten Bo Larsen (2011): Regional omfordeling i Danmark. Cepos Arbejdspapir nr. 16.

Christoffersen, Henrik, Red. (1991): Regionale forskelle i levevilkår. AKF forlaget.

Dybvad, Kaare (2015): Udkantsmyten. People'sPress.

Madsen, Edith (2015): Udflytning af statslige arbejdspladser – skaber det jobs i den private sektor? Analyse. Kraka.

Nørskov, Anders (1991): Offentlige mellemregionale pengestrømme i Danmark i 1988. AKF Forlaget.

Pedersen, Niels Jørgen Mau (2007): Den offentlige sektor i flere niveauer. Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Bilagstabel 1: De enkelte kommuners betalingsstrømme pr. indbygger 2014.

	Nettobetaling til staten	Moms og vareskatter	Skatter til staten	Indtægter fra tilskud og udligning	Indkomstoverførsler	Bruttoindkomst
Ishøj	-6.886	37.005	27.642	35.711	35.821	225.117
Lolland	-5.555	47.061	29.255	34.259	47.612	251.999
Ærø	-1.754	43.103	26.166	25.948	45.076	226.348
Albertslund	1.104	35.291	23.182	29.091	28.279	177.750
Morsø	1.942	39.539	27.653	25.603	39.647	217.177
Guldborgsund	2.431	39.574	27.940	23.500	41.583	241.967
Langeland	3.238	57.720	22.911	29.672	47.722	195.699
Vordingborg	6.726	36.932	29.007	21.184	38.030	236.313
Nordfyns	8.279	32.129	30.536	20.231	34.155	236.516
Vesthimmerland	8.654	37.600	27.582	23.239	33.290	217.222
Struer	10.590	35.478	30.668	19.987	35.569	221.828
Faaborg-Midtfyn	11.038	36.937	28.969	20.068	34.800	217.247
Nyborg	11.153	36.264	31.804	19.981	36.935	231.373
Brøndby	11.324	53.700	25.359	28.719	39.016	198.861
Haderslev	11.834	37.595	29.589	21.046	34.304	222.262
Slagelse	12.536	41.474	29.081	21.442	36.577	220.345
Brønderslev	12.629	37.340	28.793	20.633	32.872	227.644
Kerteminde	12.929	32.584	30.892	17.476	33.071	223.822
Assens	13.085	34.976	30.550	19.746	32.695	236.734
Rødovre	13.108	38.423	27.530	20.395	32.449	204.774
Sorø	13.914	29.143	32.481	16.861	30.849	228.574
Odense	13.982	40.715	27.645	20.208	34.170	203.908
Sønderborg	14.330	39.939	29.770	20.648	34.731	213.551
Norddjurs	14.672	42.829	28.784	22.336	34.605	232.056
Halsnæs	14.920	38.756	31.609	19.995	35.450	234.325
Hvidovre	14.997	36.671	29.326	18.654	32.346	216.724
Tønder	15.986	46.330	28.468	24.483	34.329	229.532
Vejen	17.370	35.630	30.351	20.624	27.988	218.359
Skive	17.780	41.259	28.794	20.320	31.953	216.194
Stevns	17.908	29.819	35.498	15.110	32.299	245.925
Odsherred	18.348	48.393	30.111	17.859	42.296	228.325
Frederikshavn	18.691	43.971	29.852	19.601	35.532	226.137
Svendborg	18.819	38.818	34.221	19.727	34.493	224.389
Næstved	19.359	37.532	30.026	16.219	31.980	239.777
Holbæk	19.720	34.763	32.323	17.032	30.334	226.856
Thisted	19.827	43.163	30.408	20.060	33.685	226.319
Faxe	21.413	35.242	33.515	16.724	30.621	272.611

Ringsted	22.215	36.497	33.580	17.234	30.628	237.457
Horsens	22.653	43.056	31.036	19.921	31.518	227.575
Rebild	23.568	30.619	35.016	15.299	26.768	254.309
Jammerbugt	23.886	44.058	30.782	17.920	33.035	221.778
Hedensted	24.379	33.213	33.230	15.155	26.909	235.738
Randers	24.380	33.548	44.355	19.224	34.300	215.906
Mariagerfjord	24.661	40.877	35.552	18.550	33.217	226.386
Hjørring	25.347	47.523	30.082	19.245	33.012	232.495
Silkeborg	26.460	35.787	33.678	13.996	29.009	231.500
Aabenraa	26.991	51.800	28.095	21.183	31.721	210.363
Ikast-Brande	27.241	43.480	31.907	17.860	30.286	219.110
Aalborg	27.624	46.675	29.364	15.304	33.111	216.722
Bornholm	27.744	67.550	25.914	25.307	40.413	216.595
Vallensbæk	28.133	22.552	36.696	6.129	24.986	242.705
Køge	28.335	42.529	33.920	16.516	31.598	240.859
Frederikssund	28.946	36.397	34.266	11.808	29.908	232.270
Kalundborg	28.952	49.120	34.268	18.558	35.878	237.505
Odder	29.313	37.592	34.544	12.681	30.141	246.678
Herning	29.587	43.675	31.887	16.233	29.741	232.119
Viborg	29.707	43.179	31.829	15.564	29.738	233.084
Favrskov	29.851	34.173	33.431	12.516	25.237	252.985
Helsingør	30.075	38.815	37.893	13.167	33.465	241.857
Fredericia	30.147	52.607	31.252	18.842	34.871	225.681
Middelfart	30.969	40.130	35.437	14.003	30.595	236.381
Holstebro	31.308	45.519	33.496	16.048	31.659	227.771
Esbjerg	32.081	51.278	31.203	18.226	32.174	215.937
Herlev	32.319	48.689	31.395	16.812	30.953	218.475
Vejle	33.015	43.691	35.219	15.385	30.510	238.759
Hele landet	33.344	45.960	34.435	15.119	31.932	236.732
Syddjurs	33.781	42.367	38.976	15.425	32.136	254.287
Varde	34.771	47.492	33.407	16.038	30.090	248.587
Lemvig	34.840	51.547	33.969	16.496	34.181	252.976
Ballerup	35.028	54.248	30.468	14.338	35.349	219.730
Kolding	35.150	46.943	33.549	15.025	30.317	227.860
Lejre	35.601	27.149	43.104	6.866	27.786	297.154
Høje-Taastrup	36.363	59.679	28.281	22.106	29.491	201.655
Aarhus	37.112	47.552	35.205	13.207	32.438	265.934
Gribskov	37.426	39.551	36.947	7.073	31.999	246.407
Skanderborg	40.559	35.566	39.033	10.363	23.677	259.331
Greve	42.046	38.802	38.942	7.190	28.508	248.657

Frederiksberg	43.176	36.388	40.273	3.267	30.219	256.952
Egedal	43.489	26.506	41.002	1.644	22.376	261.829
Fredensborg	45.533	28.451	48.412	4.636	26.694	262.065
Ringkøbing- Skjern	46.324	58.956	33.776	15.765	30.644	238.673
Glostrup	48.380	64.890	31.340	14.212	33.638	230.364
Gladsaxe	48.392	54.458	34.357	11.165	29.258	229.781
Roskilde	48.759	43.680	38.575	6.556	26.941	245.270
Solrød	50.146	33.663	44.843	2.577	25.782	262.536
København	53.268	69.846	30.942	15.277	32.243	222.486
Furesø	53.586	30.407	47.682	802	23.701	273.699
Billund	56.003	64.679	34.061	13.803	28.935	223.353
Fanø	59.186	67.246	31.635	5.506	34.189	245.842
Dragør	59.454	31.069	52.699	-3.959	28.274	324.774
Tårnby	61.075	77.293	32.243	13.656	34.805	240.490
Hillerød	63.017	52.275	42.658	5.510	26.406	280.667
Allerød	81.949	47.404	50.536	-7.153	23.144	284.941
Lyngby- Taarbæk	96.705	65.591	53.829	-4.711	27.427	292.849
Rudersdal	117.776	38.119	89.081	-14.995	24.419	352.454
Hørsholm	119.136	50.120	79.157	-17.604	27.745	348.883
Gentofte	119.690	43.739	84.019	-16.133	24.201	367.157

Bilagstabel 2: Ændringer i de enkelte kommuners betalingsstrømme pr. indbygger fra 2007 til 2014.

	Ændring i nettobetaling	Ændring i moms og vareskatter	Ændringer i skatter til staten	Ændring i indtægter fra tilskud og udligning	Ændring i indkomstoverførsler	Ændring i bruttoindkomst
Aarhus	17.216	12.868	-1.595	3.962	-9.905	29.738
Bornholm	15.114	7.811	332	6.624	-13.596	2.198
Herlev	6.686	2.194	-3.906	4.598	-12.997	-20.962
Lolland	6.500	893	4.389	10.327	-11.545	39.578
Lyngby-Taarbæk	1.299	-2.697	-6.373	3.634	-14.003	-12.008
Randers	627	-13.072	11.269	6.125	-8.556	-15.392
Gladsaxe	260	-494	-6.078	5.382	-12.213	-24.767
Langeland	83	-569	-2.444	8.111	-11.206	-17.882
Dragør	-689	-5.034	-1.090	4.160	-9.595	26.054
Brøndby	-1.409	5.526	-5.664	9.557	-8.285	-26.950
Hjørring	-1.947	-7.813	-355	5.468	-11.689	6.438
Nyborg	-1.979	-9.413	975	6.533	-12.993	3.428
Ærø	-2.334	-10.368	-635	5.013	-13.683	10.194
Odder	-3.011	-5.228	-1.611	4.396	-8.223	4.387
Fanø	-3.061	-12.505	-5.343	477	-15.264	-12.608
Lemvig	-3.700	-9.146	726	2.018	-6.739	20.763
Slagelse	-4.311	-4.322	-4.737	6.435	-11.182	-8.940
Esbjerg	-4.689	-8.528	-2.139	4.442	-10.420	-17.415
Kalundborg	-4.705	-7.733	493	6.456	-8.991	53
Rudersdal	-4.903	-15.959	2.047	4.087	-13.096	1.290
Rødovre	-5.169	-5.048	-6.914	6.576	-13.369	-34.436
Frederiksberg	-5.373	-4.929	-7.289	6.740	-13.586	-29.769
Favrskov	-6.053	-5.815	-3.426	4.613	-7.800	10.545
Jammerbugt	-6.713	-9.906	-970	5.512	-9.675	-6.099
Frederikshavn	-6.898	-12.072	-1.393	5.871	-12.438	-2.728
Varde	-7.505	-9.594	-432	5.493	-8.014	9.762
Guldborgsund	-7.921	-8.969	-1.094	8.337	-10.479	17.534
Hvidovre	-7.931	-6.151	-4.914	6.498	-9.632	-21.821
Helsingør	-8.606	-6.327	-7.295	5.780	-10.797	-14.107
Aalborg	-8.790	-10.864	-4.478	5.125	-11.677	-15.333
Skanderborg	-8.918	-11.341	-1.482	4.231	-8.136	6.340
Middelfart	-9.378	-16.184	-878	4.975	-12.659	-6.776
Ringkøbing-Skjern	-9.509	-8.411	-723	6.333	-5.958	2.570
Allerød	-9.554	-7.155	-7.091	3.630	-8.323	-21.112
Norddjurs	-9.567	-11.243	-1.523	7.526	-10.725	5.737

Hele landet	-9.690	-10.354	-3.147	5.937	-9.748	-7.179
Aabenraa	-9.899	-7.958	-4.464	8.454	-10.977	-18.349
Fredensborg	-10.040	-11.884	-4.817	3.131	-9.791	-18.865
Lejre	-10.382	-10.162	-1.760	4.626	-6.166	26.753
Tønder	-10.444	-10.193	-1.586	8.984	-10.319	4.588
Svendborg	-10.453	-20.400	3.016	6.376	-13.308	-1.483
Rebild	-10.489	-13.019	171	5.485	-7.844	13.545
Assens	-10.659	-11.115	-1.501	7.392	-9.348	8.565
Thisted	-11.134	-10.507	-2.270	6.198	-7.841	-1.086
Faaborg-Midtfyn	-11.387	-11.124	-2.176	8.306	-10.219	-10.727
Vordingborg	-11.519	-15.566	-2.104	6.969	-13.120	6.099
Vejen	-11.695	-12.982	-1.269	7.368	-9.923	-12.771
Odense	-12.389	-13.497	-4.153	6.509	-11.769	-20.341
Faxe	-12.642	-11.694	-2.340	7.217	-8.609	28.364
Sorø	-12.653	-13.143	-2.882	6.714	-10.086	-14.252
Skive	-12.725	-11.707	-3.115	7.992	-10.090	-12.938
København	-12.805	-11.518	-3.898	5.163	-7.774	-17.500
Mariagerfjord	-12.932	-18.465	2.794	6.095	-8.834	-4.822
Sønderborg	-13.113	-11.486	-1.837	9.572	-9.782	-12.330
Halsnæs	-13.318	-14.288	-2.058	6.428	-9.455	-5.386
Vejle	-13.555	-13.217	-2.628	6.041	-8.331	-5.674
Stevns	-13.601	-11.862	-2.223	7.823	-8.307	-3.724
Gribskov	-13.763	-14.278	-5.254	2.264	-8.033	-15.504
Billund	-13.881	-17.747	-1.369	3.212	-8.447	-15.914
Odsherred	-14.071	-17.119	-2.510	6.498	-12.055	-6.133
Greve	-14.103	-5.625	-9.774	5.519	-6.815	-20.462
Brønderslev	-14.129	-17.050	-2.287	5.988	-11.195	2.082
Fredericia	-14.379	-12.847	-3.652	7.518	-9.638	-14.227
Albertslund	-14.405	-9.598	-7.610	7.589	-10.392	-44.031
Ikast-Brande	-14.623	-10.775	-5.476	5.575	-7.203	-10.617
Syddjurs	-14.732	-16.645	-1.456	6.317	-9.687	17.256
Haderslev	-14.903	-12.805	-3.198	8.532	-9.631	-10.233
Roskilde	-15.466	-13.408	-7.268	5.693	-10.902	-21.436
Viborg	-15.627	-16.394	-3.071	5.971	-9.809	-6.496
Kerteminde	-15.695	-15.131	-4.095	7.539	-11.069	-10.052
Ballerup	-15.746	-16.025	-6.151	4.150	-10.581	-26.583
Holstebro	-15.793	-13.548	-3.092	6.206	-7.053	-9.501
Vesthimmerland	-16.479	-15.203	-2.797	7.415	-8.937	-10.347
Egedal	-16.513	-11.767	-7.373	4.400	-7.028	-18.860
Hillerød	-16.692	-18.757	-2.695	4.059	-8.819	9.562

Frederikssund	-16.883	-14.592	-7.295	4.637	-9.642	-23.887
Horsens	-16.946	-12.317	-4.065	7.703	-7.139	-8.376
Næstved	-16.994	-16.243	-5.898	6.354	-11.500	1.574
Nordfyns	-16.996	-16.621	-214	7.945	-7.783	7.942
Kolding	-18.113	-15.812	-4.278	6.032	-8.009	-14.409
Køge	-18.179	-13.385	-5.007	4.946	-5.159	-8.620
Hedensted	-18.451	-14.552	-3.683	6.954	-6.737	-5.812
Furesø	-18.760	-19.305	-7.850	5.030	-13.425	-24.591
Holbæk	-18.935	-17.648	-4.415	6.438	-9.565	-15.375
Silkeborg	-19.964	-18.276	-3.876	5.893	-8.080	-21.704
Ringsted	-20.057	-16.021	-4.063	6.844	-6.871	-8.616
Morsø	-20.311	-15.027	-1.060	10.923	-6.699	-3.505
Solrød	-20.702	-12.344	-8.934	4.943	-5.519	-20.328
Glostrup	-21.101	-17.094	-6.189	7.679	-9.860	-24.365
Struer	-21.864	-17.367	-1.453	9.670	-6.627	-8.446
Ishøj	-22.544	-13.153	-3.140	8.626	-2.375	4.931
Herning	-23.821	-22.241	-4.107	6.302	-8.829	-3.075
Vallensbæk	-24.980	-14.823	-11.305	9.826	-10.974	-42.532
Høje-Taastrup	-27.240	-17.655	-8.800	9.713	-8.928	-43.360
Hørsholm	-30.192	-25.031	-12.908	2.990	-10.737	-14.343
Gentofte	-30.885	-19.468	-11.570	10.691	-10.844	-266
Tårnby	-37.816	-33.200	-4.045	6.781	-6.210	-10.842

Anm: Ændringerne er regnet i 2014 priser (P-L korrigeret, 2014=100). Ændring er angivet således at et negativt tal betyder, at en kommune har forværret sin position i 2014 i forhold til 2007. Dette betyder eksempelvis, at Lolland kommune har forbedret sin nettobetaling til staten med 6.500 kroner per indbygger fra 2007 til 2014, hvor Lolland i 2014 har en nettobetaling til staten på -5.555 jf. bilagstabel 1.

Tidligere udgivne arbejdspapirer

Arbejdspapir nr. 1: Udgiftsbehov og udgifter i kommunerne - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, maj 2009.

Arbejdspapir nr. 2: Sammenhængen mellem kommuners udgifter til skoledrift og skolens undervisningsresultater – Geert Laier Christensen, august 2009.

Arbejdspapir nr. 3: Omkostningsniveauet i offentlig og privat produktion af sundhedsydelser – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, september 2009.

Arbejdspapir nr. 4: Multikulturalisme og integration – Søren Hviid Pedersen, september 2009.

Arbejdspapir nr. 5: Perceived municipal cuts and the welfare coalition – Henrik Christoffersen, oktober 2009.

Arbejdspapir nr. 6: Budgetdisciplin i kommunerne – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, november 2009.

Arbejdspapir nr. 7: Den fysiske tilstand af folkeskoler og privatskolers bygninger – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, januar 2010.

Arbejdspapir nr. 8: Kommunale skatteforhøjelser – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, marts 2010.

Arbejdspapir nr. 9: Kommunernes udgifter til folkeskolen - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, juni 2010.

Arbejdspapir nr. 10: De økonomiske betingelser for kommunalt selvstyre i Danmark - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, juni 2010.

Arbejdspapir nr. 11: Udgiftsniveauet i kommunerne - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, september 2010.

Arbejdspapir nr. 12: Kommuner i nød - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, marts 2011.

Arbejdspapir nr. 13: Kvalitet og pris i offentlige og private skoler - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, maj 2011.

Arbejdspapir nr. 14: The welfare coalition and compulsory municipal outsourcing - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, juni 2011.

Arbejdspapir nr. 16: Regional omfordeling outsourcing - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, oktober 2011.

Arbejdspapir nr. 17: Revision og effektivitet i den statslige sektor - Henrik Christoffersen, marts 2012.

Arbejdspapir nr. 18: Den kommunale overudligning - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, marts 2012.

Arbejdspapir nr. 19: Brugen af uddannelseskompetencer i den danske økonomi - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, juli 2012.

Arbejdspapir nr. 20: Når befolkningen får viden om grundskolernes kvalitet - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, september 2012.

Arbejdspapir nr. 21: De foreløbige erfaringer fra kommunernes skolelukninger - Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, april 2013.

Arbejdspapir nr. 22: Velfærdsstat og arbejdsmoral – Casper Hunnerup Dahl, juni 2013

Arbejdspapir nr. 23: Rettidig omhu – Kommunernes reaktioner på ændrede økonomiske vilkår – Frederik Birkvad, november 2013.

Arbejdspapir nr. 24: Finansiering og incitamenter i kommunerne – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, januar 2014.

Arbejdsrapport nr. 25: Når overudligningsreglen kommer i vejen – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, juni 2014.

Arbejdsrapport nr. 26: Lærerkompetencer og læring i folkeskolen – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, juni 2014.

Arbejdsrapport nr. 27: Kommunernes udgifter til folkeskole i 2008 og 2012 – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, oktober 2014.

Arbejdsrapport nr. 28: Decentralisering på skoleområdet – Folkeskolen som selvejende institution – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, marts 2015.

Arbejdsrapport nr. 29: Indførelse af ny finansierings-model og udvidet selvstyre i kommunerne – Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, september 2014.

Arbejdsrapport nr. 30: Klassekammerateffekt og inklusion i folkeskolen, Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, marts 2015.

Arbejdsrapport nr. 31: Skattepolitikken før og efter valget, Otto Brøns-Petersen, juni 2015.

Arbejdsrapport nr. 32: Grundskolernes evne til at løfte deres elever fagligt, Henrik Christoffersen og Karsten Bo Larsen, august 2015.

Arbejdsrapport nr. 33: Vælgernes opbakning til økonomiske reformer, Otto Brøns-Petersen, september 2015.

Arbejdsrapporterne kan findes på www.cepos.dk

CEPOS

CEPOS er en uafhængig tænketank, der fremmer et Danmark baseret på frihed, ansvar, privat initiativ og en begrænset statsmagt.

CEPOS er stiftet af fremtrædende danske erhvervsfolk, tænkere og kulturpersonligheder og indledte sit arbejde den 10. marts 2005.

CEPOS ønsker at bidrage til mere personlig og økonomisk frihed, retsstat og demokrati, samt sunde borgerlige institutioner som familie, foreninger og kulturliv.

CEPOS vil omlægge og begrænse direkte og indirekte støtte fra det offentlige til befolkningen. Støtten skal komme de svage til gavn og afskaffes for personer, der kan klare sig selv.

CEPOS går ind for fri konkurrence og frie markeder, og er tilhænger af global frihandel og imod statsstøtte til erhvervslivet.

CEPOS udfører ikke opgaver på begæring af noget politisk parti, nogen myndighed, erhvervsvirksomhed, organisation eller privatperson.